श्री

चमत्कारचिंतामणि.

हाग्रंथ.

गंगाधर गोविंद सापकर आणि बंधु याणी लक्ष्म
ण गोपाळ जोशीदिक्षीत सातारकर याज कडून
तयार करवून.

अनंताचार्य अष्टपुत्रेबाईकर याजकडू-
नशोधवून.

पुणें.

पेंठबुधवारयेथें.

आपले छापखान्यांत छापिला.

तारीख २५ माहे ज्यानेवारी.

सन.
१८६५.

किंमत.॥।—

आज पर्यंत ज्योतिः शास्त्र प्रकरणीं संस्कृत व प्राकृत ग्रंथ छापलेले लोक परिचारांत आले आहेत, त्यांत जन्मपत्रिकेंतील लग्न कुंडली मध्यें जे ग्रह मांडलेले असतात, त्यांची द्वादशभावांत भावचलिता प्रमाणें सर्व होरास्कंधां च्या अन्वयानुरूपफलें स्पष्ट सांगीतलेला असा कोणताच ग्रंथ दृष्टोत्पत्तीत-आला नाहीं. आणि जन्मकालीं ज्याप्रमाणें ग्रह बरे किंवा वाईट असतात, त्या प्रमाणेंच घडून येतें असें बहुमत आहे. तीं भावी फलें जन्मलग्न कुंडलीव-रून अल्प आयासानें समजावीं. अशी इच्छा सर्वलोकांस असते, परंतु-ज्या ज्योतिः शास्त्रांतील होरास्कंधांत हा विषय आहे. तो स्कंध पाहून त्यां तील भावी फल सांगणें किंवा समजणें हें कर्म सामान्य विद्वान पुरुषाचेंच न्हे तो पुरुष कसा असावा या विषयीं जातका भरणांत एक श्लोक सांगित ला आहे.

श्लोक.

अपारहोरागमपारगामीपाटीचबीजेनितरां-
प्रगल्भः॥ सद्गोलविद्याकुशलः सएवभवेत्फला
देशविधौसमर्थः॥१॥

अर्थ॥ फार मोठ्या होरा स्कंधाचा पार जाणणारा, तसाच बीजादि सर्व गणितें समजणारा, आणि गोलविद्येंत कुशल असा जो जोशी विद्वान्-असेल तोच फलें सांगण्या विषयीं समर्थ होईल.

वर श्लोकांत लिहिल्या प्रमाणें हल्लींचे मन्वंतरांत विद्वान् जोशी दुर्मिळ आहेत व भावी फल जाणण्याची तर इच्छा बहुतांस असते याज करितां हा ग्रंथ पूर्वी श्रीक्षेत्र काशी येथील भट्ट कुळांतील नारायणभट्ट या नावाचे प्रख्यात महापंडितानें ज्योतिः शास्त्रांतील होरास्कंधांचा त्यार क्ष ग्रंथ शोधून त्याचा पूर्ण विचार करून युक्तीनींरमणीय ज्यो शब्दानींसं क्षिप्त आणि विद्वानांस आनंद देणारा असा भुजंग प्रयात छंदाचा सं स्कृतांत तयार केलेला आढळ ला आहे तो भावीफलें समजण्या करितां

लोकोपयोगी आहे आणि त्यांत सांगितल्या प्रमाणें बहुधा सर्व फलादेश मिळतो यास्तव त्यांतील श्लोक घेऊन त्याजवर सुबोध प्राकृत टीका करवून हल्लीं तो छापिला आहे त्यांतील हस्तदोषानें किंवा भाषांतर करण्यांत ज्या चुका असतील त्याज विषयीं विद्वज्जनांस विनयपूर्वक माफी ग्रंथकार मागतो आहे.

ग्रंथपरिभाषा.

हा ग्रंथ ज्योतिःशास्त्रापैकीं सर्व होरास्कंधांचा सारांश आहे. या ग्रंथांतील प्रमेय आणि अनुभव जाणण्या करितां जन्मकाळ अत्यंत सूक्ष्म साधला पाहिजे.

फलें पाहाण्या साठीं पूर्वी जन्मलग्न कुंडली मांडली पाहिजे ती अशी कीं जेवढ्या इष्टकालीं जन्म झाला असेल तेवढ्या वेळेस नित्याच्या दैनंदिन गती प्रमाणें सूर्या पासून जें आरूढ लग्न येईल तें घ्यावें आणि कुंडली अशी मांडावी याविषयीं जातकाभरणांतील श्लोक.

श्लोक ॥ भिन्नंद्वादशधाविधायविलसच्चक्रंच
तत्रन्यसेल्लग्नाद्द्वादशराशयोदिविषदांवामांग
मार्गक्रमात् ॥ अंकस्थास्तत्रनभश्चरास्फुटतरा
राशौचयत्रस्थितास्तेभ्यःसाधुफलंत्वसाधुसु
धियावाच्यंहिहोरागमात् ॥ १ ॥

टीका. एक चक्र असें काढावें कीं, त्यांत बारा कोष्टकें होतील. अशा रमणीय चक्रामध्यें आरूढ लग्न (१) मध्यें मांडावें. आणि त्याशिवाय बाकीच्या अकरा राशी डाव्या अंगाच्या बाजूनें मांडाव्या नंतर ज्याराशीस जो ग्रह असेल तो त्या राशीस लिहावा.

वामांग.

दक्षिणांग

याप्रमाणें कुंडली तयार करून निजपसून शुभाशुभ फलें सांगावीं. याकुंड

लीस जन्म कुंडली ह्मणतात.

भावचलित कुंडली ह्मणजे ग्रह लाघव अथवा केशवी किंवा मुहूर्त मार्तंड यांत सांगीतल्या प्रमाणें लग्नादि द्वादश भाव करावे, नंतर त्यांचे संधिक रावे, आणि जर ग्रह भावापेक्षां कमी येईल तर पूर्व राशीस लिहावा भावा ब रोबर किंवा जास्त असून त्याभावाच्या संधिच्या आंत असेल तर ज्या भावीं-आहे त्याच भावीं लिहावा. आणि संधीपेक्षां अधीक होईलतर पुढचे भावीं मांडावा अशा प्रकारें विचार करून जीचांत नवग्रह मांडले असतात तिला भावचलित कुंडली ह्मणतात.

अनुक्रमणिका.

॥ श्री ॥

चमत्कारचिंतामणि प्रारंभ.

ग्रंथकारकाचें मंगलाचरण आणि ग्रंथप्रतिज्ञा

श्लोक.

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ लसत्पीतपट्टांबरं कृष्णचंद्रं मुदा राधया लिंगितं विद्युतेव ॥ घनं संप्रणम्याथ नारायणाख्यश्चमत्कारचिंतामणिं संप्रवक्ष्ये ॥ १

टीका:— पिवळें आणि श्रेष्ठ सुशोभित असें वस्त्र जेणें परिधान केलें आहे, अशा श्री कृष्णनामक चंद्रास विद्युल्लतारूप राधिकेनें आलिंगन केलें आहे, पक्षांतरीं चंद्रवंशोत्पन्न ह्मणून चंद्र असा जो श्रीकृष्ण तोच मेघवर्ण आणि भक्तजनचातकांस दयारूप जल देणारा ह्मणून घनच त्या कृष्णघनास पूर्वोक्त राधिकेनें आलिंगन केलें आहे, अशा देवास नमस्कार करून कोणी नारायण नावाचा ग्रंथकर्ता चमत्कारचिंतामणी या नावाचा ग्रंथ बोलतो.

श्लोक.

क्वचित्किंकिणीजालकोलाहलाढ्यं लसत्पीतवासोवसानं चलंतं ॥ यशोदांगणे योगिनामप्यगम्यं भजेहं मुकुंदं घनश्यामवर्णं ॥ २ ॥

टीका— कोणी एके काळाचे ठायीं ज्याच्या पायांत घुंगुरें वाजताहेत, आणि शोभणारा असा पीतांबर जेणें परिधान केला असून श्रीयशोदादेवीचे गृहांगणांत संचार करणारा महायोगींद्रासही अगम्य असा षड्गुणैश्वर्यसंपन्न परमात्मा ज्याचा वर्ण मेघासारिखा आहे, अशा भगवन्मुकुंदाचें मी भजन करितों.

श्लोक.

चतुर्लक्षज्योतिर्महाबोधमुख्यैः प्रमथ्यैवविद्वज्ज
नानंदहेतोः ॥ परंयुक्तिरम्यंतुसंक्षिप्तशब्दंभुजं-
गप्रयातैः प्रबंधंकरोमि ॥ ३ ॥

टीका – ग्रंथकर्ता ह्मणतोकीं ज्योतिःशास्त्रांतील होरास्कंधाचा चारलक्ष-
ग्रंथशोधून त्याचापूर्णविचार करून युक्तिनीं रमणीय जोशब्दानींसंक्षिप्त
आणि विद्वानांस आनंद देणारा असा भुजंगप्रयात छंदाचा चमत्का-
रचिंतामणी नामक ग्रंथकरितों.

श्लोक.

नचेत्खेचरैः स्थापितैः किंप्रचक्रेनचेत्स्पष्टगैः-
साधितैः किंग्रहेंद्रैः ॥ अभावोदितास्पष्टताको
प्रहेतुः फलैरेवसर्वंब्रुवेनानितस्मात् ॥ ४ ॥

टीका – जरआकाशांत ग्रहांच्या स्थितिगती कशाआहेत, त्यातजाणून ता
त्कालिक स्पष्टग्रहनकरितां तन्वादि द्वादशभाव करून त्याच्यानियमाप्रमाणें प्र
वर्चालितकुंडली मांडल्यावांचून जेंग्रहफळेंसांगीतलीं तींसांगण्यासहेतुकोणवा?
कारण लोकांसकेवळ अनुभवानेंच कारणआहे आणि तोअनुभव बरोबर-
मिळण्यास ज्यारीति सांगीतल्याआहेत त्यांवांचून अनुभव मिळणारनाहीं-
याकरितां तदनुकूल्यानें ह्याग्रहांचींफळेंबोलतों.

याप्रमाणें प्रतिज्ञाआणि ग्रंथसरणी सांगून प्रत्येक ग्रहांचीं द्वा
दशस्थानांचीं फळेंबोलतों.

रविचींभाव फळें.

श्लोक.

तनुस्थोरविस्तुंगयष्टिंविधत्तेमनःसंतपेद्दारदा-
यादवर्गात् ॥ वपुःपीड्यतेवातपित्तेननित्यंसवैप
र्यटन्हा सवृद्धिंप्रयाति ॥ १ ॥

टीका - ज्याच्या लग्नभावीं रवी असेल तो रूपानें उंच होईल ह्मणजे त्या च्या देहाचा बांधा उंच होईल त्यास त्याच्या बांधवांपासून व बायकोपासून मनास संताप होईल त्याच्या शरीरास वात पित्ताची नित्य पीडा होईल तो नेहेमीं फिरेल त्याजपाशीं नित्य द्रव्य वृध्धी होईल आणि क्षय ही होईल.

श्लोक.

धनेयस्यभानुःसभाग्याधिकःस्याच्चतुष्पात्सुखं
सद्व्ययंस्वंचयाति॥कुटुंबेकलिर्जायतेजायया-
पिक्रियानिष्फलायातिराभस्यहेतोः॥२॥

टीका - ज्याच्या धनभावीं रवीअसेल तो अधीक भाग्याचा होईल त्या स चतुष्पदापासून सुखहोईल तो सद्व्ययकरील त्याचाआणि त्याच्या बायकोशीं व कुटुंबांतील मनुष्यांशीं कलह होईल आणि त्याचीं सर्वकामें उतावळेपणामुळें व्यर्थहोतील.

श्लोक.

तृतीयेयदाहर्मिणांजन्मकालेप्रतापाधिकंवि
क्रमंबालनोति॥तदासोदरैस्तप्यतेतीर्थचारी-
सदारिक्षयःसंगरेशान्नरेशात्॥३॥

टीका - ज्याच्यापराक्रमभावीं सूर्य असेल तो मोठापराक्रमी होईल तो पराक्रमकरून यशमिळवील त्यास त्याच्या एकोदरभावा पासून संतापहोईल तो तीर्थयात्राकरील त्याचेशत्रूनाशपावतील आणि तो युध्धामध्यें राजापासून आपलें कल्याणकरून घेईल.

श्लोक.

तुरीयेदिनेशेतिशोभाधिकाराच्चतुष्पालभोहि
ग्रहंवधुनापि॥प्रवासीविपक्षाहवेमानभंगंक
दाचिन्नशांतिंभजेतस्यचेतः॥४॥

टीका — चतुर्थ स्थानीं रवी असल्यावर भोगीशोभा आणि अधिकार या पासून तो मनुष्य आपल्या बंधूशीं विग्रह ह्मणजे कलह करील तो नेह मीं प्रवास करील तो शत्रूशीं युध्ध करितां मानभंग पावेल आणि त्याच्या चित्तास कधींही शांतता होणार नाहीं.

श्लोक.

सुतस्थानगे पूर्वजापत्यतापी कुशाग्रामतिर्भास्करे मंत्रविद्यः ॥ रतिर्वंचने संचकापि प्रमादी मृतिः क्रोडरोगादिजा भावनीया ॥ ५ ॥

टीका - ज्याच्या सुतभावीं रवी असेल तो प्रथम संततीवर संतापेल त्याची बुध्धि दर्भाग्राप्रमाणें फार सूक्ष्म होईल तो मुत्सदी होईल तो वंचना करील तो द्रव्यसंचय करील तो उन्मत्त होईल आणि त्यास कुक्षाची व्याधी होऊन तो मृत्यु पावेल.

श्लोक.

रिपुध्वंसकृद्भास्करो यस्य षष्ठे तनोति व्ययं राजतो मित्रतो वा ॥ कुले मातुरापच्चतुष्पादतो वा मया पोनिषादैर्विषादं करोति ॥ ६ ॥

टीका - सूर्य ज्याच्या षष्ठस्थानीं असेल त्याच्या शत्रूचा नाश होईल राजापासून अथवा मित्रांपासून त्याच्या द्रव्याचा खर्च होईल त्याच्या मातृकुळांत त्याच्या मामाला चतुष्पाद ह्मणजे च्यार पायांच्या जनावरापासून पीडा होईल आणि तो प्रवासांत असतांना त्यास भिल्लापासून विषाद होईल.

श्लोक.

द्युनाथो यदा द्यूनयातो नरस्य प्रियातापनं पिंडपीडा च चिंता ॥ भवेत्तुच्छलब्धिः क्रये विक्रयेपि प्रति

स्पर्धयानैतिनिद्रांकदाचित् ॥ ७॥

टीका- जरजन्मलग्यापासून सप्तमस्थानीं द्युनाथ (ह्मणजेसूर्य) असेलतर त्याच्याप्रियेला तापहोईल. त्याच्यादेहासपीडाहोईल. त्यासचिंताउत्पन्नहोईल. त्याणें व्यापारसंबंधें देवघेवकेलीतर त्यासथोडालाभहोईल त्यासप्रतिस्पर्धा ह्मणजे मत्सराच्यायोगानें झोपदेखीलयेणार नाहीं

श्लोक.

क्रियालंपटंत्वष्टमेकष्टभाजंविदेशीयदारान्भजे ह्याप्यवस्तू ॥ वसुक्षीणतादस्युतोवाविलंबाह्विप हुत्यजांभानुरुग्राविधत्ते ॥ ८॥

टीका- अष्टमस्थानींरवी असेलतर तोमनुष्य एकाचकामांत नसरराहील व तो केवळकष्टाचेंपात्रहोईल. तो दूरदेशांतून आलेल्यास्त्रियांशीरतहोईल. तो असेव्यवस्तूचेंसेवनकरील त्यांजपाशीं चोरादिकांच्या अनेकउपद्रवानीं क्षीणद्रव्यराहील त्याच्यागुह्यांस (ह्मणजेशिश्नगुदास) उग्रव्याधी होईल.

श्लोक.

दिवानाथकेहुष्टताकोणयातेनचाप्नोतिचिंता- विरामोस्यचेतः ॥ तपश्चर्ययानिश्चयेनप्रयाति क्रियातुंगतांतप्यतेसोदरेण ॥ ९॥

टीका- भाग्यभावीं सूर्य असेलतर त्यामनुष्याचास्वभाव दुष्टहोईल- त्याचे चित्ताची चिंता कधींचसंपणारनाहीं तो केलेल्या तपश्चर्येपासून- सत्कर्माचरणत्वादि कीर्तीपावेल त्यास त्याच्यासख्याभावापासूनसंताप होईल.

श्लोक.

मयातेंशऋमान्यस्यमेषूरणेच्चश्रमःसिक्षिदोरा

जतुल्योनरस्य ॥ जनन्यास्तथाया ननामा तनो
तिक्रमःसंक्रमेइलभौविप्रयोगः ॥ १० ॥

टीका- ज्याच्यादशमभावीं सूर्ययेईल त्यासत्याणें केलेल्याउद्योगा पासून राजासारिखाफायदाहोईल त्याच्या आईसपीडाहोईल लोग लानुगतिकल्या चारीहोईल. त्याच्यामित्राशीं त्याचेंवैरहोईल.

श्लोक.

रवौसंलभेत्स्वंचलाभोपयातेनृपद्वारतोराज
मुद्राधिकारात् ॥ प्रतापानलेशत्रवःसंपतंति
श्रियोनेकधादुःखभंगंकरोति ॥ ११ ॥

टीका- ज्याच्या जन्मलग्नापासून सूर्य लाभभावीं असेल त्यास रा जापासून मिळालेल्या मुद्रिकेसहित अधिकाराच्या योगानें स्वं (म्ह णजेज्योतिशास्त्राच्यापरिभाषेप्रमाणें धन) मिळेल, त्याच्या प्रतापाग्नीं त शत्रूजळतील त्यास अनेकरीतीनीं द्रव्यमिळेल त्याच्यादुःखाचाना शहोईल.

श्लोक.

रविर्द्वादशेनेत्रदोषंकरोतिविपक्षाहवेजायते
ऽसौगतश्रीः ॥ स्थितिर्लभ्यतालीयतेदेहदुः
खंपितृव्यापदोहानिरध्वप्रदेशे ॥ १२ ॥

टीका- ज्याच्या जन्मलग्नीं रवि बारावा असेल त्याच्या नेत्रांसविका र होईल तो युध्धांत अप जयपावेल त्याच्या भोळवटपणानें त्याचीस्थिती नाहींशी होईल त्याचेशरीरास पित्तापासूनपीडा होईल त्यास चुल त्या संबंधी आपत्ती होतील त्याचीप्रवासांतहानी होईल.

इतिरविविचारः ॥

याप्रमाणें चमत्कारचिंतामणी च्यागोपाळचिंतामणी टीकेचें

रविप्रकरण संपले.

अथचंद्रविचारः॥

श्लोक.

विधुर्गोकुलीराजगः सन्वपुरथोधनाढ्यस्स
मानंदलावण्यपूर्णः॥ विधत्तेथमंक्षीणदेहंदरि
द्रंजडंश्रोत्रहीनंनरंशेषलग्ने॥१॥

टीका-जर वृषभ, कर्क, मेष, याराशीसंचंद्र असून तनुभावीं असे
लतर तो पुरुष मोठा खजिनदार होईल आणित्याचें रूपही फार चां
गलेंहोईल तो आनंदी होईल आणि त्यातीन राशींशिवाय अन्यरा
शींस असून पहिलाअसल्यातर तोपुरुष अधम, फाटक्या अंगा
चा, दरिद्री, मूरख, बहिरा, असाहोईल.

श्लोक.

हिमांशौवसुस्थानगेधान्यलाभंशरीरेति
सौख्यंविलासोंगनानां॥कुटुंबेरतिर्जीयते
तस्यतुच्छावशंदर्शनेयातिदेवांगनाऽपि॥२

टीका- धन स्थानींचंद्र असेलतर धान्यलाभहोईल शरीरापासू
न अतिसुख होईल त्यास स्त्रियांशीं बहुतविलास होतील कु
टुंबाची प्रिती फार थोडी राहील त्यास केवळ दर्शनमात्रेंकरूनदेवां
गनाही वशहोतील.

श्लोक.

विधौविक्रमेविक्रमेणैववित्तंनपत्नीभवेद्भामि
नीरंजितोपि॥क्रियच्चिंतयेत्साहजंतस्यशापप्र
तापोज्वलोधर्मिणोवैजयंत्या॥३॥

टीका- चंद्र जन्मलग्नापासून तृतीयस्थानीं असेलतर त्यास स्वपरा-

क्रमानेंच द्रव्य मिळेल. तो स्त्रियांही रममाण असतांही त्यांस सोडून व परस्त्रीही होईल. त्यास सहोदरापासून असंख्य सुख होईल. आणि त्याच्या दानध्वजेपासून त्याचा पराक्रम फार उज्वळ ह्मणजे प्रसिद्ध होईल.

श्लोक.

यदाबंधुगो बांधवैरत्रिजन्मा नृपद्वारि सर्वाधिकारी सदैव ॥ वयस्यादिमे तादृशं नैव सौख्यं सुतस्त्रीगणात्तोषमायाति सम्यक् ॥ ४ ॥

टीका— जर सुहृत्स्थानीं (ह्म० मित्रस्थानीं) अत्रिजन्मा (ह्मणजे चंद्र) असेल तर तो मित्रांच्या योगानें राजगृहींचा मोठा अधिकारी होईल. त्याला एकंदर त्याच्या आयुष्याच्या पूर्वभागांत तसें सुख होणार नाहीं तो पुत्र, स्त्रियां, यांपासून उत्तम प्रकारचा आनंद पावेल.

श्लोक.

यदा पंचमो यस्य नक्षत्रनाथो तदा तीव संतानसंतोषमेव ॥ मतिं निर्मलां रत्नला भंच भूमिं कुसीदेन नाना प्रयोव्यावसायात् ॥ ५ ॥

टीका— जन्मलग्नीं पंचमस्थानीं चंद्र असेल तर संतती पासून फार आनंद होईल. त्याची बुध्धी निर्मळ होईल. त्याला रत्न० आणि भूमी यांचा लाभ होईल. त्यास व्याज वगैरे व्यापार संबंधीं द्रव्य मिळेल.

श्लोक.

रिपौ राजते विग्रहे याऽपि राजा जितास्तेऽपि भूयो निधौ संभवंति ॥ तदग्रे रयो निष्प्रभाक्षुरिशोऽपि प्रतापोज्वलो मातृशीलो न तद्वत् ॥ ६ ॥

टीका— शत्रुभावीं चंद्र असेल तर तो विग्रहानेंही राजा सारिखा शोभेल. जरीं फार शत्रुनीं याला उपद्रव केला तरीं ते पराजित होतील.

आणितो एकटाही असतां बहुत शत्रूंस निस्तेज करील. तो प्रतापें करून अत्यंत उज्वळ होईल. त्याचा मातेप्रमाणें स्वभाव असणार नाहीं.

श्लोक.

द्द्रे द्वारशी सप्तमे शीतरश्मिर्धनित्वं भवेदध्वा
णिज्यतोपि ॥ रतिः स्त्रीजने मिष्टभुग्लुब्धचेताः
कृशः कृष्णपक्षे विपक्षाभिभूतः ॥ ७ ॥

टीका:— जर सप्तम स्थानीं चंद्र असेल तर त्यास उत्कृष्ट स्त्री सुखहोईल त्याला मार्गसंबंधाच्या व्यापारानें अथवा वाणीपणानें द्रव्य मिळेल. त्याची प्रीती स्त्रियांवर अधीक होईल. त्यास गोड पदार्थ आवडतील, त्याचें चित्तलुब्ध होईल, तो कृश होईल. आणि जर चंद्र कृष्णपक्षांतील असेल तर तो शत्रू पासून पराजय पावेल.

श्लोक.

सभाविद्यते भेषजी तस्यगेहे पचेत्क्वापि हिक्का-
थमुद्गौदनानि ॥ महाव्याधयो भीतयो वारिभूताः
शशीक्लेशकृत्संकटान्यष्टमस्थः ॥ ८ ॥

टीका.— ज्याच्या अष्टमस्थानीं चंद्र आहे त्याच्या घरीं वैद्यांची सभा राहील त्याला खाण्या करितां काढे किंवा मूग, तांदूळ, हे शिजतील, त्याला महा व्याधी-होतील. त्याला उदका पासून मोठीं भयें होतील. त्याला क्लेश आणि संकटें अशीं अष्टम चंद्र करील.

श्लोक.

तपोभावगस्तारकेशो जनस्य प्रजा चद्विजा वंदिन
स्तत्स्तुवंति ॥ भवत्येव भाग्याधिको यौवनादेः शरी
रेसुखंचंद्रबल्लाहसंतः ॥ ९ ॥

टीका:— ज्याच्या भाग्य भावीं चंद्र असेल त्याची स्तुती प्रजा व ब्राह्मण आ-

णि भाव करितील. तो यौवना वस्थे च्या पूर्वी भाग्याधिक होईल. त्याचें- शरीर सुखी राहील. त्याचें साहस कर्म चंद्रा सारिखें होईल.

श्लोक.

सुखंबांधवेभ्यः खगेधर्मकर्मासमुद्रांगजेशंनरे शादितोपि ॥ नवीनांगनावैभवेसुभियत्वं पुरोजा तकेसौख्य मल्पंमयाति ॥१०॥

टीका:— ज्याच्या दशम भावीं चंद्र असेल त्याला बांधवां पासून सुख होईल. तो भोग धार्मिक होईल, राजमुद्रादि अधिकारासहीत नृपती पासूनही सु खहोईल, त्याची नूतन स्त्रियांच्या उपभोगाविषयीं मोठी ग्रीवा राहील,- त्याला सुख थोडें होईल.

श्लोक.

लभेद्भू मिपादिंदुनालाभगेनप्रतिष्ठाधिकारां बराणिक्रमेण ॥ श्रियस्तत्स्त्रियांतः पुरेसंभ्रमं- तिक्रियावेक्षतिः कन्यकावस्तुलाभः ॥११॥

टीका:— लाभ स्थानीं ज्यास चंद्र असेल त्यास राजा पासून प्रतिष्ठा, अ- धिकार, वस्त्रें, मिळतील, अनेक संपत्ती त्याच्या स्त्रियांच्या अंतःपुरांत- खेळतील. त्याणें केलेलें कर्म उत्तम होईल. त्यास कन्या बहुत होतील.

श्लोक.

शशीद्वादशेशत्रुनेत्रादिचिंताविचिंत्योसदासद्व्ययोमंगलेन ॥ पितृव्यादिमात्रादितोंतर्विषादोन- चाप्नोतिकामंप्रियाल्पप्रियत्वं ॥ १२॥

टीका:— जन्म लग्नीं ज्यास द्वादशभावीं चंद्र असेल त्यास शत्रु व नेत्रादिकां पासून चिंताहोईल. त्याच्या द्रव्याचा व्यय चांगला आणि आनंद कारक होईल. त्याच्या चुलत्या पासून आणि माते पासून व मातृ पक्षा पासून-

त्याच्या मनास विषाद होईल. त्याची इच्छा तृप्त होणार नाहीं; त्याची स्त्रियांवर प्रीती थोडी होईल.

याप्रमाणें चमत्कारचिंतामणीच्या गोपाळ चिंतामणी नामक टीकेंतील चंद्र प्रकर्ण संपलें.

अथ भौम विचार:

श्लोक.

विलग्ने कुजे दंडलोहादिभीतिस्तपेन्मानसं केसरीकिं द्वितीयः ॥ कलत्रादिघातः शिरोनेत्रपीडा-
विपाके फलानां सदैवोपसर्गः ॥१॥

टीका:- जर जन्म लग्नीं मंगळ तनुभावीं असेल तर त्यास दंड आणि लोखंड यांजपासून भय होईल. तो केवळ सिंहासारिखा संताप पावेल, त्याची स्त्री मरेल. त्याच्या मस्तकास आणि नेत्रास पीडा होईल. आणि त्याणें केलेल्या सर्व कर्मास फल प्राप्तीचे वेळेस उपसर्ग होईल.

श्लोक.

भवेत्तस्य किं विद्यमाने कुटुंबे धने गारको यस्य लब्धे धने किं ॥ यथा चायते मर्कटः कंठहारं पुनः सन्मुखः को भवेद्वादलग्नः ॥२॥

टीका:- ज्याच्या धनभावीं मंगळ असेल त्याला स्त्री असून उपयोग काय? तसाच त्याला धन मिळून ही उपयोग कोणता? कारण जसा मर्कट कंठहाराचें संरक्षण अथवा त्याग करण्यास विचार करीत नाहीं तसा, धनभावीं ज्याच्या भौम आहे त्यास त्याच्याशीं वाद करण्यास कोणी उभा राहाणार नाहीं.

श्लोक.

कुतो भ्रातृवीर्यं कुतो बाहुलक्ष्मी स्तृतीयोनचे-

मंगलोमानवानां ॥ सहोत्थव्यथांभण्यते केन
तेषां तपश्चर्यया चोपहास्यं कथं स्यात् ॥ ३॥

टीका:— ज्याच्या जन्मलग्नीं पराक्रमभावीं मंगळ नसेल त्याचे बाहूंस कोठून बळ आणि शोभा उत्पन्न होतील. १ तर ज्यास तिसरा भौम असेल त्यास बाहुबल, बाहुशोभा, बंधुसुख, तपः सिद्धीही फलें प्राप्त होतील.

श्लोक.

यदा भूसुतः संभवेत्तुर्यभावे तदा किं ग्रहाः सानु
कूला जनानां ॥ सुहृद्वर्गसौख्यं न किंचिद्धि चिंत्यं
भवेद्भूमिपालात्कृपा वस्त्रभूमीः ॥ ४॥

टीका:— ज्याच्या चतुर्थभावीं भौम आहे त्याला भौमाशिवाय सर्व ग्रह अनुकूळ असूनही उपयोग कोणता. १ त्याला मित्रापासून सुख होणार नाहीं. परंतु राजापासून कृपा वस्त्र, भूमि इत्यादि मिळवील.

श्लोक.

कुजे पंचमे जाठरोग्निर्बलीयान्सुजानं तु जातं निहंत्येक एव ॥ तदानीमनल्पामतिः किल्बिषेपि स्वयं दुग्धवत्तप्यते तैः सदैव ॥ ५ ॥

टीका:— ज्याच्या जन्मलग्नीं पंचमभावीं भौम असेल त्याचा जठराग्नी मोठा होईल. त्यास भाऊ होणार नाहीं आणि झाला तरीं मरेल. एवंच भावाचें सुख होणार नाहीं. त्याचे मनांत पातकाचें विशेष भय वाटणार नाहीं. आणि तो दुग्धाच्या तसले प्रमाणें आपले मनांत निरंतर संताप पावेल.

श्लोक.

न तिष्ठंति षष्ठे रयोंगारकेपि तदंगे रिताः संगरे शक्तिमंतः ॥ मनीषी सुखी मातुले योनलद्रुद्रलीये
त विचिंत्य भेताभिमूर्ह ॥ ६ ॥

टीका.— ज्याच्या षष्ठस्थानीं भौम असेल नरत्याचे पुढें शत्रू उभा राहूं शकणार नाहीं युध्धामध्यें त्याच्या आज्ञेनें वीर जय मिळवितील तो मनुष्य विचारशील आणि सुखी असा होईल त्याचा थोर भाऊ त्याप्रमाणें होणार नाहीं त्यास बहुत द्रव्य मिळेल आणि कांहीं रोगही होईल.

श्लोक.

अनुद्वाहभूतेनपाणिग्रहेण प्रयाणेनवाणिज्यतो
नोनिवृत्तिः॥ मुहुर्भंगदः स्याधिनांमेदिनीजः प्र-
हारार्दनैः सप्तमेदंपतीघ्नः॥७॥

टीका.— ज्याच्या सप्तम भावीं भौम असेलत्याची वारांगना उपभोगापासून निवृत्ती होणार नाहीं आणि तो नेहमी प्रवास किंवा व्यापार केल्या वांचून राहाणार नाहीं त्यास शत्रूंच्या प्रहारादिकांपासून वारंवार पीडा होईल. तीं स्त्री पुरुषें मरतील.

श्लोक.

शुभास्तस्यकिंस्वेनराःकुर्युरन्योविधानेपिचेदष्टमेभू
मिसूनुः॥ सखाकिन्नशत्रूयतेसत्कृतोपि प्रयत्ने
कृते भूयतेचोपसर्गैः॥८॥

टीका.— ज्यास अष्टमस्थानीं भौम आहे त्यास इतर शुभ ग्रहापासून कांहीं सुख होणार नाहीं. त्याचा मित्र त्यापासून सत्कार पावून ही त्याचा वैरी होईल. आणि त्याणें केलेल्या प्रयत्ना पासून त्यास उपसर्ग होईल.

श्लोक.

महोग्रापतिर्भाग्यवित्तं महोग्रं तपोभावगो मंग
लस्तंकरोति॥ भवेत्प्रादिमः शालकः सोदरोवाकु
तोविक्रमः स्तुल्यलाभोविपाके॥९॥

टीका.— ज्यास भाग्य भावीं भौम आहे त्यानें भाग्य, द्रव्य, बुद्धी, हीं फार

मोठीं होतील. त्यास वडील मेहुणा आणिभाऊ असणारनाहीं त्याचा प राक्रम अगदीं थोडा आणि त्याच्या मेहनतीचें फळ त्यास फार थोडें प्राप्त होईल.

श्लोक.

कुलेतस्यकिंमंगलंमंगलोनोजनैर्भूयतेमध्यभा वेयदिस्यात् ॥ स्वतःसिद्धएवावनेसीयतेसौरवः किंतु कंठीरवः किंद्वितीयः ॥१०॥

टीका:— ज्याच्या दशमभावीं मंगळनाहीं त्याच्या कुळांत मंगलकार्य होणा रनाहीं तो स्व पराक्रमानें लोकां मध्यें प्रतिष्ठा मिळवील तोआपणच पुरा ठा वील आणि तो रानांत सिंहा सारिखा एकटा होईल.

श्लोक.

कुजःपीडयेत्ताभगोपत्यशत्रून्भवेत्तांसुखोदुर्मु खोपिप्रतापात् ॥ धनंवर्धतेवाहनैर्वाधनैर्वासकृद्ध्न्यतार्थेनचपैशून्यभावात् ॥११॥

टीका:— ज्याच्या लाभभावीं भौम असेल तर त्याच्या मुलांस आणि श त्रूंस पीडा करील तो दुर्मुख असला तरीं प्रतापानें सम्मुख ह्मणजे शोभाय मान दिसेल त्याचें द्रव्य वाहनानीं अथवा अजाच्या व्यापारानें वाढेल— आणि त्याच्या दुर्जन पणानें त्याचे द्रव्यास एक वेळ हानी होईल.

श्लोक.

शतांशोपिताद्धि क्षितौलोहधातेः कुतोद्धादशोर्थस्य नाशंकरोति ॥ मृषाकिंवदंतीभयंशत्रुतोवाकलिः पारधीहेतुदुःखीसिनित्यं ॥१२॥

टीका:— ज्याच्या व्ययभावीं भौम असेल त्या पासून इंद्रही लोहाघात पावेल. त्याच्या द्रव्याचा व्यय होणार नाहीं. त्यावर मिथ्या रोपयेतील त्याला

शत्रु भयहोईल तो जनासीं कलह करील आणि त्यास परबुध्दिसंबंधानें दुःख होईल.

अथबुधविचारः

श्लोक.

बुधोमूर्तिगोमार्जयेदन्यरिष्टंवरिष्ठाधियोवैखरीवृत्तिभाजः॥जनादिव्यचामीकरीभूतदेहाश्चिकित्साविदोदुश्चिकित्साभवंति॥१॥

टीका.— जर जन्मलग्नीं बुधतनुभावीं असेलतर त्या मनुष्याचा अपमृत्यू दूरहोईल. तो मोठा बुध्दिमान्होईल. तो वकीलीचें काम करील सर्वलोक त्याचा देह सुवर्णासारिखा आहे अशाविषयीं कीर्ती वर्णन करितील जे चिकित्सक ह्मणजे वैद्य आहेत ते त्याजपुढें चिकित्से विषयीं कुंठित होतील.

श्लोक.

धनेबुध्दिमान्बोधनेबाहुतेजाः सभासंगतोभासतेव्यास एव॥पृथूदारताकल्पवृक्षस्यनद्धबुधेर्भण्यते भोगतः षट्पदोयं॥२॥

टीका.— धनस्थानीं बुध असतां तो मोठाबाहु पराक्रमी होईल तो मोठाची धकुशल होईल तो सभे मध्यें येत असतां व्यासाप्रमाणें दिसेल. तो कल्पवृक्षा सारिखा दाता होईल तो पुरुष उपभोगा विषयीं केवळ भ्रमराची बरोबरी करील.

श्लोक.

वणिग्भिःसमंतापण्यकृद्दानशीलोवशिष्ठोधिपादुर्वेशानामुपैति॥विनीतोतिमार्गंभजेत्संन्यसेद्यातृतीयेनुजेराश्रितोहीनसावल॥३॥

टीका.— तृतीय भावीं बुध असेलतर त्याची वाणी लोकांशीं मैत्री होई

ल तो वाणीपणाचें दुकान करील. जे लोक वश होण्यास कठीण आहेत ते त्याला वश होतील. तो अत्यंत नम्र होईल. तो अति भोगी होईल. तो संन्यासयेईल. त्याला कनिष्ठ बंधूपासून उत्ते प्रमाणें सुख होईल.

श्लोक.

चतुर्थे चरे चंद्रजश्चारुमित्रो विशेषाधिकः क्षूभिनाथांगणस्य ॥ भवेल्लेखको लिख्यते वातदुक्तं तदा शापरैः पैतृकं नो धनं स्यात् ॥ ४ ॥

टीका.— चतुर्थ स्थानीं बुध असेलतर चांगले मित्र होतील तो राजास मोठा उपद्रव करील तो लेखक किंवा दुसऱ्यावर आज्ञाकरून लिहविणारा मोठा अधिकारी होईल. आणि त्याला बापाच्या द्रव्याची आशाही होणार नाहीं.

श्लोक.

वयस्थादिमे पुत्र गर्भो न तिष्ठेद्भवेत्सस्य मेधा ऽर्थसंपादयित्री ॥ बुधे भण्यते पंचमे रोहिणेयेकिय ह्दिद्यते वै नवं सा भिचारं ॥ ५ ॥

टीका.— पंचम भावीं बुध असेलतर त्यास पूर्ववयांत पुत्रगर्भ ही राहणार नाहीं. त्याची बुद्धी द्रव्यसंपादन करणारी होईल. त्याच्या कपटी पणाचा अंत कोणास कळणार नाहीं.

श्लोक.

विरोधो जनानां निरोधो रिपूणां प्रबोधो यतीनां निरोधो निलानां ॥ बुधे सद्व्ययोव्यावहारो निधीनां बलादर्थकृत्तं भवे शत्रुभावे ॥ ६ ॥

टीका.— शत्रुभावीं बुध असतां जनांत विरोध होईल. तो शत्रूंस प्रतिबंध करील तो संन्याशांस ही उपदेश करील. त्याला वातोपद्रव होईल. तो सद्व्यय करील तो द्रव्याच्या निधींचा व्यवहार करील. त्यास बळा त्कारानें द्रव्य लाभ

लाभहोईल.

श्लोक.

सुतः शीतगोः सप्तमेशंयुवत्याविधत्तेतयातुच्छवी
र्यंचभोगे ॥ अनस्तंगतोहेमवद्देहशोभांनशक्नोति
तत्संपदोवानुकर्तुं ॥ ७ ॥

टीका:— ज्याच्या सप्तमभावीं बुध असेल तर त्याला सुंदर तरुण स्त्रियांशीं रतिसुख होईल. त्याला भोग कालीं स्वल्पवीर्यहोईल. जर तो बुध अस्तंगत नसेल तर त्याचा देहवर्ण सुवर्णाप्रमाणे होऊन त्याच्यासंपत्तीची कोणी ही बरोबरी करणार नाहीं.

श्लोक.

शतंजीविनोरंध्रगेराजपुत्रेभवंतीहदेशांतरेविश्रु
तास्ते ॥ निधानंनृपाद्विक्रयाद्वालभंतेयुवत्युद्भवे
क्रीडनेप्रीतिमंतः ॥ ८ ॥

टीका:— ज्याच्या अष्टम स्थानीं बुध असेल तर तो शंभरवर्षे वांचेल. त्याची कीर्ति देशांतरास जाईल. तो राजापासून अथवा व्यवहारापासून द्रव्य मिळवील. तो प्रीतियुक्त होऊन स्त्रियांशीं रमेल.

श्लोक.

बुधेधर्मगेधर्मशीलोतिधीमान्भवेद्दीक्षितः स्वर्धुनी
स्नातकोवा ॥ कुलद्योतकृद्भानुवद्भूमिपालात्प्रता
पाधिकोबाधकोदुर्जनानां ॥ ९ ॥

टीका:— ज्याच्या नवम भावीं बुध असेल तर तो धर्मशील, मोठा बुद्धिवान्, भागीरथीचे तीरीं स्नान करणारा अथवा यज्ञयागादिक कर्मे करून दीक्षितत्व पावणारा, असा होईल. तो आपल्या कुलांत मोठा प्रसिद्ध सूर्यासारिखा होईल. तो राजापेक्षां अधीक प्रतापी होईल. तो दुर्जनांस पीडा देईल.

श्लोक.

मितंसंवदेन्नोमितंसंलभेत प्रमादादिदैवेकार्येसोरा
जवृत्तिः॥बुधेकर्मगेपूजनीयोविशेषात्पितुः संप-
दोतीवदंडाधिकारात्॥१०॥

टीका.— ज्याच्या दशम भावीं बुध असेल तर तो फारमित भाषण करील. त्याला द्रव्य मात्र अपरिमित मिळेल. तोउन्मादादि दोष राजाप्रमाणें करील तोलोकांत-पूजनीय होईल. त्याला त्याच्या बापाची संपत्ती दंडें करूनकिंवा अधिकारानें मिळेल.

श्लोक.

विनालाभभावस्थितंभेशजातंनलाभोनलावण्य
मानृण्यमस्ति कुतःकन्यकोद्वाहदानंचदेयंकुतो
भूसुरास्त्यक्ततृष्णाभवंति॥११॥

टीका.— ज्याच्या एकादश भावीं बुधअसेल तर त्याला लाभ, देखणेपणा, कर्ज नसणें, हीं फळें होतील. त्याला कन्या होणारनाहीं. त्याजपासून बहुत द्रव्यमिळून ब्राह्मणाची तृप्तीहोणारनाहीं.

श्लोक.

नचेद्द्वादशेयस्यशीतांशुजन्माकथंतद्गृहंभूमिदेवा
भजंति॥रणेवैरिणोभीतिमायांतिकस्माद्धिरण्या
दिकोशंशठःकोनुभूयात्॥१२॥

टीका.— ज्याच्या द्वादशभावीं म्हणजे ज्यास बारावा बुधअसेल त्याच्या घरीं ब्राह्मण फारयेतील. त्यालायुद्धांत शत्रू पराजय होईल. त्याच्या द्रव्याचा उपभोग शठासही होईल.

इतिबुधविचारः॥
॥अथगुरुविचारः॥

श्लोक.

गुरुस्तंगुणैर्लग्नगेदेवपूज्येमनीषीसुखीदिव्यदेहो
ल्पवीर्यः॥गतिर्भाविनोपारलोकीविचिंत्यावसूनि
व्ययंशंबलेनव्रजंति॥१॥

टीका:— ज्याच्या तनु भावीं बृहस्पती असेल त्याला गुणांनिमित्त श्रेष्ठ पणामि-ळेल. तो गुत्सदी होईल. तो सुखीहोईल. तोदेखणा होईल. त्याला बल थोडें-असेल. तोपरलोकास जाईल. त्याचें द्रव्य शंकेनें खर्च होईल.

श्लोक.

कविर्लेखशालिर्दंडनेंतुलशक्तिर्मुखेदोषधृक्कुशीप्रभो
गांतएव॥कुटुंबेगुरौकष्टतोद्रव्यलब्धिःसदानोध
नंविश्रमेह्यल्पतोपि॥२॥

टीका:— ज्याच्या धनस्थानीं गुरुअसेल तो कवी होईल. तो दंड आणि न्यायक-रणाराहोईल. त्याच्यामुखास दोषहोईल. त्याच्यारतीचा शेवट लौकर होईल. त्या-ला कष्टानें द्रव्य थोडें मिळेल. त्याणें फार कष्टकेलेतरीं त्यास द्रव्य अधीक मिळणा-र नाहीं.

श्लोक.

भवेद्यस्यदुश्चिक्यगोदेवमंत्रीलघुर्नालघीयान्सुख-
स्वंसोदराणां॥कृतघ्नोभवेन्मित्रसार्थेनमैत्रीलला
टोदयेद्रव्यलाभोनदूत॥३॥

टीका.— ज्याच्या तृतीयभावीं गुरुअसेल तो स्वभावानें फार —— हलका होईल त्याला त्याच्या सहोदर भावांपासून सुखहोईल. तो कृतघ्न होई-ल. तो मैत्री मोडील. ज्यां वेळेस त्याचा भाग्योदयहोईल त्यावेळेस त्याला न-से द्रव्यमिळणार नाहीं.

श्लोक.

गृहद्वारतः श्रूयतेवाजिहेषा द्विजोच्चारतोवेदघोषादितद्वत् ॥ प्रतिस्पर्धिनः कुर्वतेपारिचर्यं चतुर्थेगुरौ तस्यमंतर्गतंच ॥ ४

टीका.— ज्याच्या चतुर्थस्थानीं गुरु असेल तर त्याच्या घरीं घोडे हिंसतील. त्या त्या घरीं ब्राह्मणांचे वेद घोष होतील. त्याला आशीर्वाद देतील त्याचे शत्रू त्याची सेवा करितील. त्याचें अंतःकरण संतप्त राहील.

श्लोक.

विलासेमतिर्बुध्दिगे देवपूज्ये भवेज्जल्पकः कल्पकोलेखकोवा ॥ निदानेसुतेः विद्यमानेपिसूतिः फलोपद्रवः पक्वकालेफलस्य ॥ ५ ॥

टीका.— ज्याच्या पंचम भावीं गुरु असेल तर तो विलासी होईल. तो कल्पना करणार होईल. तो बोलका होईल. तो लेखक होईल. त्यास शेवटीं पुत्र होईल. त्याणें केलेल्या कर्माच्या परिणामीं फल होते वेळेस त्यास उपद्रव होईल.

श्लोक.

रुजार्तोजनन्यारुजः संभवेयुरिपौवाक्षतोशत्रुहंतृत्वमेति ॥ बलाद्दुद्धतः कोरणे तस्यजेतामहिष्यादिशर्मनतन्मातुलानां ॥ ६ ॥

टीका.— ज्याच्या षष्ठ भावीं गुरु असेल तर तो स्वतः कांहीं दिवस रोगी असून तो आपल्या मातेसही रोगग्रस्त करील. तो बळाच्या योगानें उन्मत्त होईल त्यास युध्दांत जिंकणारा कोणी होणार नाहीं. त्याच्या जन्मापासून त्याच्या मामास महिष्यादि पशूंचें सुख होणार नाहीं.

श्लोक.

मतिस्तस्यबह्वी विभूतिश्चबह्वी रतिर्वैभवेद्धामिनीनामबह्वी ॥ गुरुर्गेहवृत्तस्यजामित्रभावे सापि

ऽधिकोऽखंडकंदर्पएव ॥ ७ ॥

टीका.— ज्याच्या सप्तम भावीं गुरू असेल तर त्याची बुध्धी आणि ऐश्वर्य हीं मोठीं होतील. त्याची स्त्रियांवर मती स्वल्प राहील. तो गर्विष्ठ होईल. तो व लाढ्य आणि रूपानें मदना सारिखा होईल.

श्लोक.

चिरंनोवसेत्पैतृकेचैवगेहे चिरस्थायिन स्तद्गृहं तस्यदेहं ॥ चिरंनोभवेत्तस्यनीरोगमंगं गुरुर्मृत्युगोयस्यवैकुंठगंता ॥ ८ ॥

टीका.— ज्यास अष्टम भावीं गुरू असेल तर तो फार दिवस बापाच्या घरीं रा हणार नाहीं तो गृहासक्त नहोतां यावज्जीव परमहंसादि वृत्तीनें संचार करील. त्याचें शरीर फार दिवस निरोगी राहाणार नाहीं तो मेल्यावर वैकुंठास जाईल.

श्लोक.

चतुर्भूमिकं तद्गृहं तस्य भूमी पतेर्वल्लभो वल्लभा भूमिदेवाः ॥ गुरौधर्मगे बांधवास्युर्विनीतामदालस्यतोधर्मवैगुण्यकारि ॥ ९ ॥

टीका.— ज्याच्या भाग्य भावीं गुरू असेल तर त्याचा वाडा च्यार चौकांचा अ सेल तो राजा सप्रिय होईल त्याजवर ब्राह्मण कृपा करितील त्याचे बांधव त्यास नम्र राहातील त्याचें आलस्य आणि गर्विष्टपणा यानीं धर्मकृत्य बुडेल.

श्लोक.

गुरौ कर्मगे मंदिरं चित्रशालं पितुः पूर्वजेभ्योऽपि तेजोऽधिकत्वं ॥ नतुष्टो भवेत्कर्मणा पुत्रकाणां पचेत्स्यात्सुभ्रस्यसासुद्रमन्नं ॥ १० ॥

टीका.— ज्याच्या दशम भावीं गुरू असेल तर त्याचें घर रमणीय चाळ्या यांहीं युक्त असेल. तो पूर्वजा पेक्षां तेजस्वी होईल. तो पुत्र सुखानें संतोष पावणार

नाहीं त्याचे घरीं नित्य पायलीची किंवा शेराची खिचडी शिजेल.

श्लोक.

अकुर्यंच्चलाभेगुरौकिंनलभ्यंवदंत्यष्टधीमंतम
न्येमुनींद्राः॥पितुर्भारभृत्सांगजास्तस्यपंचप
रार्थस्तदर्थोनचेद्वैभवाय॥११॥

टीका:— ज्यास लाभ भावीं गुरू असेल त्याला फार मोठा द्रव्य लाभ होईल. त्याला सर्व पदार्थ मिळतील. त्याला अष्टप्रधानाचा अधिकार मिळेल. तो बापाचा भार वाहील. त्याला पांचपुत्र होतील. त्याचे द्रव्या पासून दुसऱ्यासही वैभव होईल.

श्लोक.

यशः कीदृशंसद्व्ययेसाभिमानेमतिः कीदृशीवंच
नेचेत्परेषां॥विधिः कीदृशोर्थस्यनाशोहियेनन्न
यस्तेभवेद्गुर्व्ययेयस्यजीवः॥१२॥

टीका:— ज्यास व्यय भावीं गुरू असेल तर त्यानें सद्व्ययकेला तरीं दानत्वाभिमानामुळें त्याला यश मिळणार नाहीं त्याची बुद्धी लोकांच्या वंचने विषयीं तत्पर राहील येणेकरून त्याची बुद्धी लोकांत स्तुत्य होणार नाहीं. त्याच्या द्रव्याचा व्यय अविधीनें होईल यातीन कारणानीं त्याच्या द्रव्याचा व्यर्थ नाश होईल.

इतिगुरोर्विचारः॥

अथशुक्रविचारः॥

श्लोक.

समीचीनमंगंसमीचीनसंगः समीचीनवक्रांग
नाभोगयुक्तः॥समीचीनकर्मासमीचीनशर्मा
समीचीनशुक्रोयदालग्नवर्ती॥१॥

टीका.— जर तनुभावीं शुक्र असेलतर त्याचें शरीर, सहवास, स्वरूपस्त्रि यांचा उपभोग, आचरण, सुख इत्यादि त्यास फार चांगलीं होतील.

श्लोक.

सुखंचारुभाषंमनीषापिचार्वी सुखंचारु चारु णिवासांसितस्य ॥ कुटुंबस्थितः पूर्वदेवस्यमंत्री कुटुंबेनकिंचारुचार्वांगिकामः ॥ २ ॥

टीका.— धन भावीं शुक्र असेल तर तो समयोचितसुरस भाषण करील त्याचीबु द्धीकुशाग्राप्रमाणे सूक्ष्म होईल त्यासचांगलेंसुखहोईल. त्यासउत्तम वस्त्रें मिळती ल त्यापासूनस्वस्त्रीस उपयोग होणारनाहीं कारणतो सुंदरस्त्रियांशी रत होईल.

श्लोक.

रतिः स्त्रीजनेतस्यनोबंधुनाशोगुरुर्यस्यदुश्चि क्यगोदानवानां ॥ नपूर्णोभवेत्पुत्रसौख्येपिसेना पतिः कातरोदानसंग्रामकाले ॥ ३ ॥

टीका.— ज्यास पराक्रमभावीं शुक्र असेल तर तो स्त्रियांवर प्रीती फार करील. त्याचा बंधु नाशहोणारनाहीं. त्याला पुत्रसुख असूनही त्यास पूर्णत्व होणारना हीं. तो सेनापती असतांही युद्धांत आणि दान कालीं तो भयभीत होईल.

श्लोक.

महित्वेधिकोयस्यतुर्येऽसुरेज्योजनैः किंनिजेशाग रैरुष्टतुष्टैः ॥ अधीनोर्पितोपायनैरेवपूर्णः क्रियत्तोष येज्जन्मतः शंजनन्याः ॥ ४ ॥

टीका.— ज्यास चतुर्थ भावीं शुक्र असेलतर तो लोकांत मोठा पूज्य होईल. त्याजवर सज्जन व इतर लोक रागावले किंवा संतुष्ट झाले तरीं त्यास कांहीं उपयो गनाहीं. तो स्वस्वाधीन राहील त्याला दिलेल्या नदर नजराण्यानीं तो पूर्ण होईल. तो आपल्या आईस जन्मापासून फारसुख देईल.

श्लोक.

सुपुत्रेण किंयस्यशुक्रोनपुत्रेप्रयासेन किंयन्नसं
पादितोर्थः॥ व्युदकें बिनामंत्रमिष्टाशनाभ्यामधी
तेनकिंचेत्कावित्वेनशक्तिः॥ ५॥

टीका:- ज्याच्या पंचम भावीं शुक्र नाहीं त्यास सुपुत्र असूनहीं उपयोग ना हीं त्याणें प्रयत्न केला तरीं त्यास द्रव्य मिळणार नाहीं त्यास मसलत व मिष्टभक्षण यापासून विशेष फल होणार नाहीं. त्याणें बहूत अध्ययन केले तरीं त्यास ग्रंथ आणि पांडित्य करतां येणार नाहीं तर ज्यास पंचमस्थानीं शुक्र आहे त्यास सुपुत्रसुख, द्रव्यलाभ, मसलत आणि मिष्ट भक्षण, यांचें विशेष फल हीं प्राप्त होतील.

श्लोक.

सदादानवेज्येरूधासितशत्रु र्व्ययःशत्रुगेन्नोत्त
मोत्तोभवेत्तां॥ विपद्येतसंपादितंचापिकृत्यंतपे-
त्यंत्रतः पूज्यसौख्यंनधत्ते॥६॥

टीका:- ज्याच्या षष्ठस्थानीं शुक्र असेंलतर त्याचा शत्रू असू नये भि जल्याप्रमाणें चिरजीवा होईल. त्याच्या द्रव्याचा व्यय चांगला होईल. त्या णें संपादन केले त्या कार्यापासून त्यास सुख होणार नाहीं तो मसलत क रून फसेल त्याला पूज्य जे माता पिता गुरू इत्यादिक त्या संबंधीं सुख हो णार नाहीं

श्लोक.

कलत्रे कलत्रात्सुखंनोकलत्रं कलत्रेतुशुक्रे भवे
द्दुर्लगर्भे॥ विलासाधिकोगण्यतेनप्रवासोप्रया
सोत्यकः केनमुल्यांतितस्मात्॥७॥

टीका:- ज्यास सप्तम भावीं शुक्र असेल त्यास स्त्री पासून सुख होणा

र नाहीं परंतु स्त्रीमात्र रत्नाच्या गाभ्या प्रमाणें मिळेल. तो विलासी होईल. तो प्रवासी होणार नाहीं त्याणें थोडा प्रयास केला तरीं त्याज पासून सर्व प्रो हपावतील.

श्लोक.

जनः क्षुद्रदर्शी चिरंचारुजीवेच्चतुष्पालकस्संदेत्य
पूज्योददाति ॥ जनुष्यष्टमेकष्टसाध्योजयोर्थः पु
नर्वर्धतेदीयमानंधनर्णं ॥ ८ ॥

टीका.— ज्याच्या अष्टमस्थानीं शुक्र असेल त्याचीं क्षुद्रें लोक पाहातील. तो चिरकाल उत्तम प्रकारें जगेल. त्यास चतुष्पाद पशूंचें सुख होईल. त्या ला मोठ्या कष्टानें द्रव्य मिळेल. आणि त्याणें दिलें तरीं त्याचें कर्ज वाढेल.

श्लोक.

भृगौत्रित्रिकोणेपुरेकेनपौराःकुसीदेनयेवृद्धिम
स्मैददीरन् ॥ गृहंज्ञायतेतस्यधर्मध्वजादेःसहो-
त्थादिसौख्यंशरीरेसुखंच ॥ ९ ॥

टीका.— ज्यास भाग्यभावीं शुक्र असेलतर त्यास सर्व नागरीक लोक व्याजा नें वृद्धि देतील. धर्मसंबंधी ध्वजेनें त्याचें घर समजेल. त्याला सहोदराचें सु ख होईल. त्याच्या शरीरा पासून त्यास सुख होईल.

श्लोक.

भृगुः कर्मगोगोत्रवीर्यंरुणद्धिस्वयार्थश्रमः किंच
आत्मीयएव ॥ तुलामानतोहाटकंविप्रवृत्याजना
ईवरैःप्रत्यहंवाविवादात् ॥ १० ॥

टीका.— ज्यास दशमभावीं शुक्र असेल तो त्याच्या वंश वृद्धीस प्रतिबंध करी- ल. त्याणें स्वकीया साठीं श्रम केला तरीं तो व्यर्थ होईल. त्यास सोनें धड्या नें मो जण्या जोगें ब्राह्मण वृत्तीनें मिळेल. अथवा लोक व्याटोंगानीं किंवा वकीलीनें

काम यानीं मिळेल.

श्लोक.

भृगुर्लाभगोलाभदोयस्यलग्नात्सुरूपंमहीपंचकु
र्याच्चसम्यक्॥ लसत्कीर्तिसत्यानुरागंगुणाढ्यंम
हाभाग्यमैश्वर्ययुक्तंसुशीलं॥११॥

टीका:- ज्याच्या लाभ भावीं शुक्र असेल तर त्याला लाभ होईल. तो सुरूप हो ईल. तो राजा होईल. त्याची ज्या कृत्यांत सत्कीर्ति असें जें सत्य त्याविषयींच त्या ला अनुराग ह्मणजे प्रीती होईल. तो गुणसंपन्न होईल. त्याचें भाग्य, आणि ऐ श्वर्य, हीं फार मोठीं होतील. तो सुशील होईल.

श्लोक.

कदाप्येतिवित्तंविलीयेतपित्तं सितोद्वादशेकेलिस
त्कर्मशर्मा॥ गुणानांचकीर्तेःक्षयंमित्रवैरं जनानां-
विरोधंसदासौकरोति॥१२॥

टीका:- ज्यास द्वादशस्थानीं शुक्र असेल तर त्यास केव्हां तरीं द्रव्य मिळेल त्यास पित्ताचा रोग होणार नाहीं. तो क्रीडा व सत्कर्माचरण यापासून सुख पा वेल. त्याच्या गुणांचा आणि कीर्तीचा क्षय होऊन मित्राशीं वैर होईल. आणि ज नविरोध होईल.

इतिशुक्रविचारः॥

॥अथशनेर्भावफलानि॥

श्लोक.

धनेनातिपूर्णोतिलुब्धोविवादी तनुस्थेर्कजे स्थू
लदृष्टिर्नरः स्यात्॥ विषंदृष्टिजंलाधिरूढ्याधिबा
धात्सवयंपीडितोमत्सरावेशएव॥१॥

टीका:- ज्यास तनुभावीं शनी असेल तर तो धनानें पूर्ण होईल. तो आशा

बध्द होईल. तो भोग वाढी होईल. त्याची दृष्टी मोठी होईल. त्याची दुष्ट लोकां सबाधेल. तो रोगेंकरून पीडित होईल. त्याला मत्सराची पीडा होईल.

श्लोक.

सुखापेत्यावर्जितोसौकुटुंबात्कुटुंबेशनौवस्त-
किंकिन्न भुंक्ते ॥ समंवक्तिमित्रेणनित्यंवचोपिप्रस
क्तिंविनालोहकंकोलभेन ॥ २॥

टीका.— ज्याच्या धनभावीं शनी असेल तर तो आपल्यासुखाकरितां कुटुंब सोडील. तो कोण कोणत्या वस्तूंचा उपभोग करणार नाहीं. १ तो मित्राशींही तीक्ष्ण भाषण करील. त्याच्याशीं अत्यंत प्रेम असल्यावांचून त्याज पासून लोखंड ही कोणास मिळणार नाहीं.

श्लोक.

तृतीयेशनौशीतलंनैवचित्तंजनादुद्यमाज्जायते
युक्तभाषी ॥ अविघ्नंभवेत्कर्हिचिन्नैवभाग्यंदशा
शोऽसुखीदुर्मुखःसत्कृतोपि ॥ ३॥

टीका.— ज्यास सहज भावीं शनी असेल तर त्याचें चित्त शांत असणार-नाहीं. तो लोकोपयोगीउद्योगा विषयीं सुयुक्त भाषण करील त्यांचें भाग्य निर्विघ्न होणार नाहीं. तो आशाबद्ध, असुखी, आणि त्याचा सत्कार केला असतां ही तो दुर्मुख, असा होईल.

श्लोक.

चतुर्थेशनौपैत्रकंयातिदूरंधनंमंदिरंबंधुगर्वापवा
दः ॥ पितुश्चापिमातुश्चसंतापकारीगृहेवाहनेहा
हानयोवातरोगी ॥ ४॥

टीका.— ज्याच्या चतुर्थभावीं शनी असेल त्यास पित्यानें संपादित धन आणि गृह मिळणार नाहीं त्याजवर बांधवांचा अपवाद येईल तो आपले मातापि

तरांस संताप देईल त्याच्या घराचा आणि वाहनाचा नाश होईल. तो चाकरी होईल.

श्लोक.

शनौ पंचमे चप्रजाहेतुदुःखी विभूतिश्चलातस्य बुद्धिर्नशक्त्या ॥ रतिर्दैवतधर्मशास्त्रे न तद्वत्कलि मित्रतो मंचतः क्रोडपीडा ॥५॥

टीका:– ज्यास पंचमस्थानीं शनी असेल तो प्रजे करितां दुःखी होईल त्याचें ऐश्वर्य चंचल होईल. त्याची बुद्धी शक्त असणार नाहीं. त्याची प्रीती देवावर होईल. तशी धर्मशास्त्रावर होणार नाहीं तो मित्राशीं कलह करील. मंचा पासून किंवा मसलती पासून त्याचे हृदयास किंवा उदरास पीडा होईल.

श्लोक.

अरेर्भूपतेश्चोरतो भीतयः किं यदीनस्य पुत्रो भवे द्यस्य शत्रौ ॥ न युद्धे भवेत्संमुखस्तस्य योत्धा महि ष्यादिकं मातुलानां विनाशः ॥६॥

टीका. ज्याच्या षष्ठस्थानीं शनी असेल तर शत्रु, राजा, चोर, यापासून भी ति होणार नाहीं. युद्धांत वीर त्याच्या समोर उभा राहाणार नाहीं. त्यास स्त्रीपु- त्रादिकां पासून सुख होईल. आणि मामाचा नाश होईल.

श्लोक.

सुदाराश्च मित्रं चिरं चारु वित्तं शनौ द्यूनगे दंपती रोग युक्तौ ॥ अनुत्साहसांतत्यकृत्दीनचेताः कृतो वीर्य वान्लोलुपो विव्हलः स्यात् ॥७॥

टीका:– ज्याच्या सप्तम भावीं शनी असेल तर त्यास स्त्री सुंदर मिळेल. मित्र चांगले होतील. फार दिवस राहाणारें असें द्रव्य मिळेल. तीं स्त्री पुरुषें रोग युक्त होतील. त्याचे चित्तांत निरंतर औदासिन्य राहील. त्याला कधींही

उत्साह शक्ती उत्पन्न होणारनाहीं तोनिर्वीर्य आणि लोलुप विव्हल असा-
होईल.

श्लोक.

वियोगोजनानांत्वनौपाधिकानांविनाशोधनानां
स्वकीयस्यनस्यात्॥ शनौरंध्रगेव्याधितःक्षुद्रद-
र्शीतदग्रेजनः कैतवंकिंकरोति॥८॥

टीका:- ज्याच्या अष्टमस्थानीं शनी असेल तर त्यास विरक्त लोकांचा वि-
योग होईल. त्याच्या धनांचा नाश होईल. त्यावर त्याचे आप्त ममता करणार-
नाहींत. तो व्याधिपासून हलके मनाचा होईल. त्याच्यापुढें लोकांचें कपट चा-
लणार नाहीं.

श्लोक.

मतिस्तस्यनित्त्यानानित्त्यंतुशीलंरतिर्योगशास्त्रेगुणो
राजसःस्यात्॥ सुहृद्वर्गतोदुःखितोदीनबुध्याश
निर्धर्मगःशर्मकृत्संन्यसेद्वा॥९॥

टीका:- ज्याच्या नवम भावीं शनी असेल तर त्याची बुध्दी तीव्र होईल. स्वभा
व शांत होईल. त्याची योगशास्त्रावर प्रीती होईल. तो रजोगुणी होईल. त्यास
दीन बुध्दीनें मित्रांपासून दुःख होईल. त्यास सुख होईल. तो संन्यास येईल.

श्लोक.

अजानस्यमातापिताबाहुरेव वृथासर्वतोदुष्टकर्मा
धिपत्यात्॥शनैरेधनेकर्मगःशर्मसंदो जयोविग्रहे
जीविकानोहिंतस्य॥१॥ शनौव्योमगेविंदतेकिंन्व
मातारूक्संशौशवंहश्यतेकिंतु पित्रा॥ निधिः-
स्था पितोवापिताचाकृषि श्च प्रणश्येश्र्ववंहश्यते
देवसोवा॥२॥ ॥१०॥

टीका:- ज्याच्या दशम स्थानीं शनी असेल तर त्यास माता शेळी ह्मणजे तीशे ळीच्या दुधानें वाढेल त्यास आई असणार नाहीं आणि त्याचा बाप त्याचा बा हू ह्मणजे तो स्वपराक्रमानें पोट भरील त्यास बाप असणार नाहीं. तो दुष्ट कर्मे करील यामुळें त्यानें सर्व व्यर्थ होईल. तो अवका शानें मोठ्या भाग्याचा होईल. तो सुख मुळें मंद होईल. त्यास युद्धामध्ये जय मिळेल. त्याची जीविका न रीचे व्यापारावर होईल. आणि माता त्या पुत्रा पासून सुख पावेल कीं काय? पिता त्या पुत्राचे बाल्यावस्थेचें सुख पाहील काय.? त्यानें ठेवलेलें द्रव्य व त्याणें केलेली शेतकी यांचा नाश होईल आणि कदाचित् दैवयोगानें प्राप्त होतील

श्लोक

स्थिरं वित्तमायुः स्थिरं मानसं च स्थिरा नैव रोगाद-
यो न स्थिराणि ॥ अपत्यानि शूरः शतेष्वेक एव अपं
चाधिको लाभगे भानुपुत्रे ॥ ११ ॥

टीका:- ज्याच्या एकादशभावीं शनी असेल तर त्यानें आयुष्य, द्रव्य, मनही स्थिर होतील. त्याचे रोग स्थीर होणार नाहींत. त्याचीं अपत्यें फार चपल हो तील. आणि त्यांत त्याचा एक पुत्र शंभरांत शूर होईल. तो भोगाचा पंची होईल.

श्लोक.

अशूरो भवेन्निष्ठुरो निस्त्रपो वा सचेल्लग्नपो वै भवं य
ज्ञहेतुः ॥ प्रसन्नो बहिर्नो गृहे मंदनेत्रो रिपुध्वंसकृ
त्सूर्यसूनो व्ययस्थे ॥ १२ ॥

टीका:- ज्यास द्वादश स्थानीं शनी असेल तर तो शूर होणार नाहीं. निष्ठु र निर्लज्ज असा होईल. जर हा शनी त्याच्या जन्मलग्नाचा अधिपती- असेल ह्मणजे जन्मलग्न मकर, कुंभ यांपैकीं असून शनी द्वादश स्थानीं असेल तर त्यानें सर्व वैभव यज्ञासाठीं होईल. तो घराचे बाहेर आनंदांत राही

ल. त्याचे नेत्र मंद होतील. तो शत्रूंचा नाश करील.

इतिशनिविचारः॥

अथराहुविचारः॥

श्लोक.

समर्थः परेषांस्वभावान्स्ववृत्त्यासगाच्छादयेत्साधयेत्स्वान्परार्थान्॥ तमोयस्यलग्नेसभग्नारिवीर्यः कुटुंबेधृतिंभूरिदारोपियायात्॥१॥

टीका.– ज्याच्या जन्म लग्नीं राहू आहे. तो आपल्या वृत्तीनें दुसऱ्याचे स्वभाव झांकील तो आपले आणि दुसऱ्याचे अर्थ सिध्ध करील. तो शत्रूंच्या तेजाचा भंग करील. त्यास बहुत स्त्रिया असल्या तरी तो कुटुंबाचें रक्षणा विषयीं धैर्य सोडणार नाहीं.

श्लोक.

कुटुंबेतमोनष्टमूलंकुटुंबंमृषाभाषितानिर्भयोवित्तपालः॥ स्ववर्गप्रणाशोभयंशस्त्रतश्चाप्यवश्यं बलिभ्योलभेत्सारवश्यं॥२॥

टीका.– ज्यास धन भावीं राहु असेल तर त्यानें कुटुंब नाहींसें होईल. तो मिथ्या भाषण करील. तो भीतिरहित होत्साता धनाचें पालन करील. त्या च्यापक्षाचा नाश होईल. त्याला शस्त्रभय होईल. तो नियमानें बलिष्ठलोकांच्या सतेंत राहील.

श्लोक.

ननागोथसिंहोभुजाविक्रमेणप्रयातोहसिंहीसुते तत्समत्वं॥ तृतीयेजगत्सोदरत्वंसमेतिप्रयातोषिभाग्यंकुतोयत्नहेतुः॥३॥

टीका.– ज्याच्या तृतीयस्थानीं राहू असेल तर मनुष्य असतां गजकिंवा

सिंह यासारिखा पराक्रमी होईल. त्यालासर्वजग सहोदरभावाप्रमाणें सुख देईल. तो स्वतः भाग्यवान होईल. त्यासभाग्याविषयीं प्रयत्नकरणें नको.

श्लोक.

चतुर्थेकथंमातृनैरुज्यदेह्नोत्हृदिज्वालयाशीतलं-
किंबहिः स्यात् ॥ सचेदन्यथामेषगोकर्कगोवाबुध
क्षेः स्फुरेभूपतेर्बंधुरेव ॥ ४॥

टीका:- ज्याच्या चतुर्थ स्थानीं राहू असेल तर त्याच्या मातेचें शरीर निरो गी असणार नाहीं त्याच्याहृदयांत अग्निपेटल्याप्रमाणें संतापराहील. तेणें करून त्यास बाह्यशीतलोपचारापासून उपयोगकाय. जरहा चवथाराहू मे षकिंवा कर्क राशींस असेल तर हेंच फलउलटें होईल. आणि जरबुधक्षेत्रां त असेल तर. तोमनुष्य केवळ राजाचा बंधुच होईल.

श्लोक.

सुतेतत्सुतोत्पत्तिकृत्सिंहिकायाः सुतो भाभि
नीचिंतयाचित्ततापः ॥ सतिक्रोडरोगेकिमाहा
रहेतुः प्रपंचेनकिंप्रापकारष्टवर्ज्ये ॥ ५॥

टीका:- ज्याच्या पंचमभावीं राहू असेल तर त्यामनुष्यास पुत्रसं तती होईल. तो बायकोच्या चिंतेनें त्याचें चित्तास ताप होईल. त्यास उदर रोग होईल. मग आहाराचा हेतू कशाचा? त्यास प्रपंच असून उपयोग नाहीं. कारण त्यास द्रव्या दृष्ट असणार नाहीं.

श्लोक.

बलंबुद्धिवीर्येधनंतद्दशोनास्थितोवैरिभावेपि
येषांजनानां ॥ रिपूणामरण्यंदहेदेवराहुः स्थि
रंमानसंमातुलानोपितृव्याः ॥ ६॥

टीका:- ज्यास षष्ठस्थानीं राहू असेल त्यास बल, बुध्धी, पराक्रम,

धन, हीं फळें प्राप्त होतील. त्याच्या शत्रूंचें अरण्यही राहू जाळील. त्यानें चित्त स्थीर होईल. त्याला मातुल आणि पितृव्य असणार-नाहींत.

श्लोक.

विनाशंभवेत्सुहृन्निनेतद्युवत्योरुजाधातुपाकादि
नाचंद्रमर्दी ॥ कदाहेयथाल्लोडयेज्जातवेदाः
वियोगापवादाःशमंनप्रयांति ॥ ७ ॥

टीका.- ज्याच्या सप्तम भावीं राहू असेलतर धातुविकृतीच्या रोगा पासून त्याच्या तरुण स्त्रिया मरतील. तो कुंडांतर्गत अग्नीप्रमाणें मनांत घालमेल फार करील. त्याज विषयींचे वियोग-आणि अपवाद हे शांत होणार नाहींत.

श्लोक.

नृपैःपंडितैर्वंदितोनिंदितोसौसकृद्भाग्यला-
भोसकृद्भंगएव ॥ धनंजानकंतंजनास्त्य
जंतिश्रमोग्रंथिकृद्रंध्रगोब्रह्मशत्रुः ॥ ८ ॥

टीका.-ज्याच्या अष्टम स्थानीं राहू असेल तर तो मनुष्य राजे, पंडित, यांहीं वंदित आणि निंदित असा होईल. त्याचा एकवार भाग्योदय होईल. आणि एकवेळ भंगही होईल. तो पितृधनानेंच धनिक होईल त्याला लोक सोडितील. त्यानें केलेला श्रम त्यास प्रतिबंधक होईल.

श्लोक.

कनीयःकृतंनरराजेंद्रबंधुवर्गंसदापालयेत्पूजि
तःस्यगुणैःस्वैः ॥ सभायांतकोयस्यचेद्भा
त्रिकोणेतमःकौतुकीदेवतीर्थेदयालुः ॥ ९ ॥

टीका.— ज्याच्या नवम स्थानीं राहू असेल तर तो विचारी होईल. तो आपण केलेलें कर्म टाकणार नाहीं. तो आपल्या बांधवांचें पालन करील. तो आपल्या गुणानीं पूजित होईल त्या वांचून सभा शोभणार नाहीं. तो देव, तीर्थें याजविषयीं दयाळू होईल. त्याचा स्वभाव आश्चर्यकारक होईल.

श्लोक.

सदा मूर्च्छसंसर्गतो तीव्रगर्वं लभेन्मानिनीकामिनीभोगसुच्चैः ॥ जनैर्व्याकुलो सौख्यं नाधिशेते मदर्थव्ययी क्रूरकर्मा चरन्खेऽगो ॥ १०

टीका.— ज्याच्या दशम भावीं राहू असेल तर त्यास मूर्च्छ, संगतीनें मोठा गर्व होईल. त्यास मोठ्या मानिनी स्त्रियांचा उपभोग होईल. त्यास लोकांचा त्रासानें सुखाची निद्रा येणार नाहीं तो उन्मार्ग करितां द्रव्य खर्चील. तो क्रूर कर्म करणारा होईल.

श्लोक.

सदा मूर्च्छतोर्थं लभेत्साभिमानश्चरेत्किंकरेण व्रजेत्किं विदेशं ॥ परार्थान नर्थी हरेद्धूर्तबंधुः सुतोत्पत्तिसौख्यं तमो लाभगश्चेत् ॥ ११ ॥

टीका.— ज्यास एकादश भावीं राहू असेल तर त्यास नेहमी मूर्च्छापासून द्रव्य मिळेल तो अभिमानी होईल. तो खिजमतगारा वांचून फिरणार नाहीं तो दूरदेशचा प्रवास करणार नाहीं. तो अनर्थ करणारा मनुष्य दुसऱ्याचें द्रव्य हरण करील. तो धूर्त होईल. त्याला पुत्रा पासून सुख होईल.

श्लोक.

तमो द्वादशे दीनतां पार्श्वशूलं प्रयत्नेकृतेनर्थतामातनोति ॥ खलैर्मित्रतां साधुलोकैरिपुत्वं

विरामेमनोवांछितार्थस्यसिद्धिं ॥१२॥

टीकाः- ज्याच्या द्वादशभावीं राहु असेल तर त्याचा स्वभाव दीन होईल त्याला पोटांत शूळ होईल. त्याणें प्रयत्न केला असतां अनर्थ होईल. तो दुर्जनाशीं मैत्री करील. तो साधुशीं वैर करील त्याचा मनोरथ श्रमाच्या अंतीच पूर्ण होईल.

इतिराहुविचारः॥

अथकेतोर्भावफलानि.

श्लोक.

तनुस्थः शिखीबांधवेक्लेशकर्ता भयंदुर्जनेभ्यो
मनोव्यग्रतास्यात् ॥ कलत्रादिचिंतासदोद्विग्न
तानशरीरेव्यथामारुतीनैकधापि ॥१॥

टीकाः- ज्यास तनुभावीं केतू असेल तर बांधवां पासून क्लेश होतील. त्यास दुर्जनांपासून भय होईल. त्याचें मन व्यग्र होईल. त्याला स्त्रीपुत्राची काळजी लागेल. तो सर्वकाळ उद्विग्नराहील त्याच्या शरीरांत बहुत प्रकारच्या वायूचे उपद्रव होतील.

श्लोक.

धनेकेतुरव्यग्रताकिंनरेशात्धनेधान्यनाशः कु
टुंबाद्विरोधः॥सुखवानामयंकिंवचः सत्कृतंवाप्न
वेत्स्वेगृहेसौम्यगहेतिसौख्यं॥२॥

टीकाः- ज्याच्या धन भावीं केतू असेल तर त्याला राजा पासून अव्यग्रता होईल काय ? त्याचा सर्व द्रव्यांत धान्याचा नाश होईल. तो आपल्या कुटुंबाशीं वैर करील. त्याला नीरोग सुख आणि सत्काराचें भाषण हीं प्राप्त होणार नाहींत तो केतू स्वगृहीं किंवा बुधाच्या घरीं असेलतर फारच सौख्य होईल.

श्लोक.

शिखीविक्रमेशत्रुनाशंविवादंधनंभोगमैश्वर्यतेजोधिकत्वं॥सुहृद्वर्गनाशंसदाबाहुपीडांभयोद्वेगचिंताकुलत्वंविधत्ते॥३॥

टीका:- ज्याच्या तृतीयस्थानीं केतू असेल तर त्याच्या शत्रूंचा नाश होईल. तो वादांत जिंकेल. तो द्रव्यमिळवील. तोउपभोग करील. त्यास ऐश्वर्य प्राप्त होईल. तो तेजस्वी होईल. त्याच्या सुहृदांचा नाश होईल. त्याच्याबाहूस निरंतर पीडाहोईल. तो भय, त्रास चिंता याहीं आकुळ ह्मणजे व्याप्त असा राहील.

श्लोक.

चतुर्थेतुमातुःसुखंनोकदाचित्सुहृद्वर्गतोपैतृकंनाशमेति॥शिखीबंधुवर्गात्सुखंस्वोच्चगेहेचिरंनोवसेत्स्वगृहेव्यग्रतात्र॥४॥

टीका:- ज्याच्या चतुर्थ स्थानीं केतू असेल तर त्याच्या मातेला सुख होणारनाहीं. तो आपल्या मित्रां पासून बापाचें सर्वस्व बुडेल. तो केतू स्वगृहांत उच्च स्थानचा असलातर त्यास बांधवां पासून सुखहोईल. तो स्वगृहांत फारदिवस वास करणार नाहीं. त्याचें अंतःकरणव्यग्र राहील.

श्लोक.

यदापंचमेराहुपुच्छंप्रयातितदासोदरेवातघातादिकष्टं॥स्वबुद्धिर्व्यथासंततिःस्वल्पपुत्रासदोषोभवेद्वीर्ययुक्तोनरोपि॥५॥

टीका:- ज्याच्या पंचम स्थानीं केतू असेल तर त्याच्या सहोदरास वायु, घात या पासून कांहीं दुःखें होतील. त्याच्या बुध्धीस व

था होईल. त्याला थोडे पुत्र होतील आणि कन्या बहुत होतील. तो पराक्रमी असून दोषी होईल.

श्लोक.

तमः पृष्ठभागेगतेषष्ठभावेभवेन्मातुलान्मान
भंगोरिपूणां॥ विनाशश्चतुष्पात्सुखंवातुच्छवि
त्तंशरीरेसदा, नामयंव्याधिनाशः॥ ६॥

टीका:- ज्याच्या षष्ठ स्थानीं केतू असेल तर त्याच्या मामा पासून त्याच्या शत्रूंचा नाश होईल. आणि मानभंग ही होईल. त्याला चतुष्पदां पासून सुख होईल. त्याजवळ थोडें द्रव्य राहील. त्याला निरंतर आरोग्य होईल. त्याच्या व्याधींचा नाश होईल.

श्लोक.

शिखीसप्तमेभूयसीमार्गचिंतानिवृत्तस्यना
शोथवावारिभीतिः॥ भवेत्कीटगः सर्वदालाभकारीकलत्रादिपीडाव्ययोव्यग्रतांच॥ ७॥

टीका:- ज्यास सप्तम भावीं केतू असेल तर त्यास मार्ग चिंता फार होईल. तो मार्गांत नाश पावेल किंवा त्याला पाण्या पासून भय होईल. जर तो केतू कर्क, वृश्चिक, या राशीस असेल तर सर्व काल लाभ करील. त्याला खर्चापासून व्यग्रता होईल. त्याच्या स्त्री पुत्रांस पीडा होईल.

श्लोक.

गुदंपीड्यतेर्शादिरोगैरवश्यंभयंवाहनादेःस
वित्तस्यरोधः॥ भवेदष्टमेराहुपुच्छेर्थलाभःस
दाकीटकन्याजगोयुग्मगेतु॥ ८॥

टीका:- ज्याच्या अष्टम भावीं केतू असेल तर त्याचें गुदद्वार अ

शरीरिरोगानीं पीडित होईल. त्याला वाहना पासून भय होईल. त्याच्या द्रव्यास प्रतिबंध येतील. जर हा केतू मेष, वृषभ, मिथुन, कर्क, कन्या, वृश्चिक या राशीस असेल तर सर्व काळ द्रव्य लाभ-होईल.

शिखीधर्मभावेयदाक्लेशनाशः सुतार्थीभवे-
न्म्लेछतोभाग्यवृध्धिः॥ सहोत्थव्यथांबाहुरो
गंविधत्तेतपोदानतोहास्यवृध्धिंतदानीं॥९॥

टीका:- ज्यास भाग्य भावीं केतु असेल तर त्यास क्लेश होणार नाहींत. त्याला पुत्राची फार इछा होईल. त्याचा भाग्योदय म्लेछ-लोकां पासून होईल त्याच्या सहो दरास उपद्रव होतील. त्याला-बाहु रोग होईल. त्यास तप, दान, या पासून उपहास्य वृध्धी होईल.

श्लोक.

पितुर्नोसुखंकर्मगोयस्यकेतुर्यदादुर्भगंकष्ट
भाजंकरोति॥ तदावाहने पीडितंजातुमेषं-
वृषाआलिकन्यासुचेछत्रुनाशं॥१०॥

टीका:- ज्यास दशमभावीं केतु असेल तर त्यास बापाचे किंवा त्या पासून पित्यास सुख होणारनाहीं तो दुष्टभाग्याचा होईल. तो कष्टा चें पात्र होईल. त्यारे वाहना मध्यें मेंत्यास पीडा होईल. जर मेष, वृषभ. कन्या, वृश्चिक, याराशीस असून दशमभावीं आहे तर-मात्र शत्रूंचा नाश करील.

श्लोक.

सुभाग्यः सुविद्याधिकोदर्शनीयः सुगात्रः सु
तेजाः सुवस्त्राणितस्य॥ दरेपीड्यतेसंततिर्दु

र्भगाच शिखीलाभगः सर्वलाभंकरोति॥११

टीका:- ज्यास एकादश स्थानीं केतु आहे तो भाग्यशाली, विद्वान्, देखणा, पूर्ण अवयवांचा, तेजस्वी, उत्तम वस्त्रानींयुक्त असाहोईल. त्या सभयानें पीडाहोईल. त्याची संतती दैवहीन होईल. त्याला सर्व लाभ होतील.

श्लोक.

शिखीरिः फगोबस्तिगुल्फांघ्रिनेत्रेरुजापीडनंभा
तुलान्नैवशर्म॥सदाराजतुल्यंनरंसव्ययंतद्विपू-
णांविनाशंसदासोकरोति॥१२॥

टीका:- ज्याच्या द्वादशस्थानीं केतु असेल तर त्याच्या मांड्या, उपस्थ, पाय, डोळे, या स्थळीं रोगानें पीडा होईल. त्यास माया पासून सुख होणार नाहीं. तो राजा सारिखा फार खर्चिक होईल. त्याच्या शत्रूंचा नाश होईल.

॥इतिकेतुविचारः॥

॥अथग्रंथालंकारः॥

श्लोक.

चमत्कारचिंतामणौयत्खगानांफलंकीर्तितंभ
ट्टनारायणेन॥पठेद्योद्विजस्तस्यराज्ञःसभायां
समक्षंप्रवक्तुंनचान्येसमर्थाः॥१॥

टीका:- या चमत्कारचिंतामणी नावाच्या ग्रंथांत नारायण भट्टानें जीं ग्रहांचीं फलें सांगितलीं आहेत तीं जो राज सभेंत बोलेल त्याच्याशीं बोलण्या साठीं दुसरे लोक समर्थ होणार नाहींत.

श्लोक.

नराणांफलंकीर्तितंयत्समासात्तदेवांगनानांच

वान्यंसुधीभिः॥ नृणांदारतोयच्छुभंवाऽशुभंवाफलं तस्त्रियाभर्तृतोयोजनीयं॥२॥

टीका.— जीं पुरुषांचीं फलें सांगीतलीं तीच संक्षेपानें स्त्रियांचीं होतात यास्तव विद्वानानीं तींच स्त्रियांस सांगावीं परंतु बहुधा जें स्त्रियांस शुभाशुभ फल येईल तें तिच्या भर्त्यास योजावें.

श्लोक.

अयोग्यंयदिस्यान्मृगाक्ष्याः फलंतत्पतौकल्पनीयंतदाजातकज्ञैः॥ स्त्रियालग्नतोरंध्रगः पापखेटोयदिस्यात्सोभर्तृनाशंकरोति॥३॥

टीका.— जें स्त्रियांस अयोग्य फल वाटेल तें तिच्या नवऱ्यास होईल. असें सांगावें. आणि जर स्त्रियेच्या जन्मलग्नापासून अष्टम स्थानीं पापग्रह असेल तर तो भर्त्याचा नाश करील.

श्लोक.

समेलग्नकेयुग्मराशिस्थितेंदौसुरूपांगनासुस्थिराख्यास्वरूपा॥ शुभैः स्वद्युयंवीक्षितंचेद्ग्रहैःसासुशीलासुवेषाभवेद्भर्तृभक्ता॥४॥

टीका.— सम लग्न युग्मराशीस चंद्र असें असतां जर स्त्रीचा जन्म होईल. तर ती सरूप स्थिरस्वभावाची अशी होईल. आणि जर तें लग्न शुभ ग्रहानीं पाहिलें असेल तरती स्त्री चांगल्या स्वभावाची उत्कृष्ट मर्यादा युक्त वेष धारण करणारी आपल्या नवऱ्याच्या आज्ञेंत वागणारी अशी होईल.

श्लोक.

अयुग्मांगकेंदौचपुंबुध्दिशीलाकुरूपानराकारिणीवाकुवेषा॥ खलैर्वीक्षितंचेद्ग्रहैस्तद्गुणो

नाकुशीलाबलापापिनीभर्तृदुष्टा ॥५॥

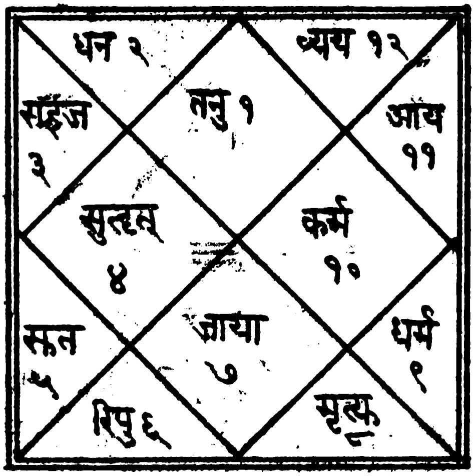
टीका- युग्म राशींस चंद्र नसतां जन्मलेली स्त्री पुरुष स्वभावाची, कुरूप पुरुषा सारख्या आकाराची कुत्सित वेष धारण करणारी अ शी होईल. आणि जर तें लग्न पापग्रहानीं पाहिलें असलें तर ती वा ईट स्वभावाची, पापाचरण करणारी, नवऱ्यानें वाईट करणारी होईल.

हा ग्रंथ ज्योतिषा पैकीं आहे तेव्हां यांतील राश्यादि अव- श्य पदार्थांच्या संज्ञा व नावें कळण्या करितां मुहूर्त माला ग्रंथांत सं ज्ञा प्रकरणी राश्यादिकांचे नावाचे कोश सांगीतले आहेत ते येथें लो कोप योगार्थ लिहितों.

राशींचानावाचाकोश.

मेष. क्रिय, ओज, अज, प्रथम,
वृषभ. वृष, गौः वृषभ, ताबुरिः, द्वितीय,
मिथुन. मिथुन, नृयुग्मं, वीणा, यम, जितुमं, मन्मथ, तृतीय,
कर्क. कर्कट, कुली र, कर्कि, चतुर्थ,
सिंह. हरिः, पंचम,
कन्या. कन्यका, युवतिः योषित्, षष्ठ,
तूळ. तुल, तुला, वणिक्, पथ, तौलि, जूक, धट, सप्तम,
वृश्चिक अलि, कौर्प्य, वृश्चिक, अष्टम,
धन धनुःहय, नवम,
मकर धन्वी, तौक्षी, नक्र, मकर, मृग, दशम,
कुंभ. कुंभ, घट, एकादश,
मीन. मत्स्य, अंत्य, द्वादश,

द्वादशभावांचा नावाची कुंडली.

द्वादशभावांचा नावांचा कोश.

१ तनु. प्रथम. लग्न, विलग्न, मूर्ति, उदय, अंग, आद्य,
२ धन. द्वितीय. अर्थ, कुटुंब,
३ सहज. तृतीय. दुश्चिक्य, सोदर, सहोदर, विक्रम, पराक्रम,
४ सुहृत्. चतुर्थ. पाताल, बांधव, हिबुक, अंबु, सौख्य,
५ सुत. पंचम. मति, प्रतिभा,
६ रिपु. षष्ठ. क्षत, रोग,
७ जाया. सप्तम. स्त्री, द्युन, योषित्, अस्त, जामित्र, मन्माय,
८ मृत्यु. अष्टम. मृति, पराभव, रंध्र,
९ धर्म. नवम. तप, गुरुग्रह, भाग्य,
१० कर्म. दशम. मेषूरण, आस्पद, ख, शासन, मध्य, व्यापार, मा
,, ,, न, राज्य, पितृ,
११ आय. एकादश. उपांत्य, लाभ, प्राप्ति, आगम, भव,
१२ व्यय. द्वादश. रिःफ, अंत्य,

याशिवाय या नावांचा अर्थ समजण्याजोगे जे शब्द असतील त्या नावांनींही हे भाव समजावे.

ग्रहांच्यानावांचाकोश.

रवि. सूर्य, सूर, अर्यमा, आदित्य, भास्कर, अहस्कर, ब्रध्न, प्रभाकर, विभाकर, इनः,

चंद्र. अब्ज, जैवः, अत्रिकः, सोमः, ग्लौः, मृगांकः, कलानिधिः, द्विजराजः, शशधरः, नक्षत्रेशः, क्षपाकरः, हिमांशुः, चंद्रमाः, चंद्रः, इंदुः, कुमुदबांधवः, विधुः, सुधांशुः शुभ्रांशुः, ओषधीशः, निशापतिः,

मंगळ. अंगारकः, कुजः, भौमः, लोहितांगः, महीसुतः,

बुध. रौहिणेयः, बुधः, सौम्यः, इंदुजः,

गुरु. बृहस्पतिः, सुराचार्यः, गीष्पतिः, धिषणः, गुरुः, जीवः, आंगिरसः, वाचस्पतिः, चित्रशिखंडिजः,

शुक्र. शुक्रः, दैत्यगुरुः, काव्यः, उशना, भार्गवः, कविः,

शनि. सौरिः, शनैश्चरः, मंदः, पंगुकायः, रविसुतः,

राहु. तमः, स्वर्भानुः, सैंहिकेयः, विधुंतुदः,

केतु. तमः, शिखी, राहुपुच्छं,

जातकभावनिर्णयांतीलफलानुभव.

आतां केवळ लोक हिताकरितां विद्यारण्यनामक महा सिद्ध पुरुषानें केलेल्या जातक भाव निर्णय नावाच्या ग्रंथांतील कोणत्या ग्रहापासून कोणत्या कार्य संबंधें फलानुभव होईल, किंवा पहाव याविषयीं सांगितलें आहे तेवढेंच प्रकरण एथें या ग्रंथास फारच

उपयोगी पडेल असें जाणून वरून लिहितों.

श्लोकार्ध ॥ आत्मप्रभावशक्तिं चपितृचिंतांर
विर्विदेत् ॥ १ ॥

अर्थ ॥ रवि पासून स्वकीय प्रभाव, आणि आपल्या पित्या विषयीं- सुख दुःख, तो रवी, जसा ज्याभावीं, शत्रु, मित्र, सम, उच्च, नीच, स्वगृह, शत्रू मित्र क्षेत्र, यापैकीं विरुध असेल तसें फल होईल.

श्लोकार्ध ॥ मनोबुध्दि प्रसादंचमातृचिंतांच
चंद्रतः ॥ १ ॥

अर्थ ॥ मन, बुद्धि, यांचा पासून प्रसाद् आणि माते विषयीं सुख- दुःख हीं फलें होतील. रवि विषयीं जो भावादि विचार सांगितला तो सर्व ग्रहा विषयीं पहात जावा.

श्लोकार्ध ॥ मातृसत्वगुणान्भूमिंभौमेनतुवि
चिंतयेत् ॥ १ ॥

अर्थ ॥ आपल्या मातेचें सत्व, आपले गूण, आपली भूमी, हीं भौमा पासून पहावीं.

श्लोकार्ध ॥ प्रज्ञावत्कर्मविज्ञानंबुधेनतुविचिं
तयेत् ॥ १ ॥

अर्थ ॥ बुद्धीमत्तेचें, कर्म, विज्ञान ह्मणजे कोणतेंही काम करणें याविषयीं बुधाच्या अनुकूल्या प्रमाणें फलें होतील.

श्लोकार्ध ॥ गुरुणादेहपुष्टिश्चपुत्रार्थधनसंपदः
॥ १ ॥

अर्थ ॥ गुरुच्या अनुकूल्या प्रमाणें शरीर संपत्ती, पुत्र, द्रव्य, आणि पाशि लाच सर्व शोभा इत्यादि विचार पहावा.

श्लोकार्ध ॥ छत्रंवाहनकीर्तीचदाराचिंतांचशक्रनः ॥ १ ॥

अर्थ ॥ छत्र, वाहन, कीर्ति, आणि स्त्री इत्यादि शुक्रानुकूल्यानें प्राप्त होतील.

श्लोकार्ध ॥ आयुष्यंजीवनोपायंमरणंचशनैश्चरात् ॥ १ ॥

अर्थ ॥ आयुष्य, जीविकेचा उपाय, आणि मरण इत्यादि फलें शनैश्चरापासून होतील.*

ज्योतिःशास्त्र करणाऱ्या ऋषी पैकीं एक मत असें आढळलें आहे कीं;

श्लोकार्ध ॥ तमोग्रहोराहुकेतू शनिवत्फलमेतयोः ॥ १ ॥

अर्थ ॥ राहु, केतू हे तमो ग्रह म्हणजे अंधःकाररूपी आहेत यांचीं फलें शनी प्रमाणें समजावीं (मलावाटतें कीं विद्यारण्य स्वामीचें ही असेंच मत आहे. कां कीं त्यानीं स्वकृत ग्रंथांत राहुकेतुंचा विचार सांगीतला नाहीं.)

आतां ह्या ग्रंथास अवश्य उपयोगी असे कांहीं विषय लोकोपयोगा करितां घेतले आहेत.

---

* आतां पारशी ग्रंथकाराच्या मतें रवी बादशाह, चंद्र वजीर, भौम सेनापती, बुध पेशाजी, बृहस्पती वस्ताद, शुक्र चैन, शनी खजानची, राहु तोफखाना, केतु मरण या मताचा अभिप्राय असाच वाटतो कीं हे ग्रह जसजसे अनुकूल आणि प्रतिकूल असतील तसतसे आप आपल्या अधिकारा नुरूप सुख दुःख देवविणारे आहेत.

जातकप्रकरणींउपयोगीविषय.

जन्मकाळचींशुभाशुभफलें.

श्लोक ॥ अश्विनीमघामूलानांपूर्वार्धेबाध्यतेपिता ॥ पूषादिशाक्रपश्चार्द्धेजननीबाध्यतेशिशोः ॥ सर्वेषांगंडजातानांपरित्यागोविधीयते ॥ वर्जयेद्दर्शनंशावंतच्च षाण्मासिकंभवेत् ॥ १ ॥

टीका. अश्विनी, मघा, मूल, या नक्षत्रांतें पूर्वार्धीं जन्म झाला तर बापास वाईट, आणि रेवती, ज्येष्ठा, यादोन नक्षत्रांच्या उत्तरार्धीं जन्म झाल्यास मातेस वाईट, आणिं गंडांतांत जन्म झाल्यास. मुलाचा त्याग करावा अथवा साहा महिने तोंड पांहूं नये.

कृष्णचतुर्दशीचें फल.

कृष्णपक्षेचतुर्दश्यांप्रसूतेः षड्विधंफलं ॥ चतुर्दशीचषड्भागं कुर्यादादौशुभंस्मृतं ॥ १ ॥ द्वितीयेपितरंहंतितृतीयेमातरंतथा ॥ चतुर्थेमातुलंहंतिपंचमेवंशनाशनंस् ॥ २ ॥ षष्ठेच धनहानिः स्यादात्मनोवंशनाशनं ॥

टीका कृष्ण चतुर्दशीस जन्म झाल्यास तिथीचे ६ भाग करावे त्याचीफलें प्रथम भाग १० घटिकांचा शुभ. द्वितीय पित्यास वाईट. तृतीय मातेस वाईट. चतुर्थ मातुळास, पांचवा वंशास. साहावा धन. आणि आत्मवंश नाशक असें जाणावें.

अमावास्येचेंफल.

सिनीवाल्यांप्रसूताश्चदासीभार्यापशस्तथा ॥ गजाश्चमहिषीचैवशक्रस्यापिश्रियंहरेत् ॥ १ ॥ कुहूप्रसूतिं स्त्यर्थेसर्वदोषकरीस्मृता ॥ यस्यप्रसूति

ऐन्तेषांतस्यायुर्धननाशनम् ॥ २ ॥ सर्वगंडसमस्त प्रदोषस्तु प्रबलोभवेत् ॥ ३ ॥

टीका. चतुर्दशी युक्त अमावास्येस दासी, अथवा भार्या, गाय, हत्तीण,- घोडी, हैस, हीं प्रसूत झालीं असतां स्वामीची संपत्ति जाईल, अमावा स्येस प्रसूत झाली असतां पुष्कळ दोष आणि स्वामीच्या आयुष्याचा व धनाचा नाश आणि गंडांताचा प्रसूत कालीं बहु दोष.

दिनक्षयादि.

दिनक्षयेव्यतीपातेव्याघातेविष्टिवैधृतौ ॥ शूले गंडेतिगंडेचपरिघेयमघंटके ॥ १ ॥ कालगंडेमृत्यु योगेदग्धयोगेसुदारुणे ॥ नक्षिणोडदिनेप्रासंप्र सूतिर्यदिजायते ॥ २ ॥ अतिदोषकरीप्रोक्ता तत्र पापयुतेसति ॥ ३ ॥

टीका. दिनक्षय, व्यतीपात, व्याघात, कल्याणी, वैधृती, शूल, गंड अति गंड परिघार्ध, यम घंट, कालगंड, मृत्युयोग, दग्धयोग, आणि दारुण यो ग यांवर जन्म झाल्यानंतर मोठा दोष आणि ती स्त्री पाप युक्त असें जा णावें.

ज्येष्ठानक्षत्रांचेंफल.

ज्येष्ठादौजननीमाताद्वितीयेजननीपिता ॥ तृ तीयेजननीभ्रातास्वयमाताचतुर्थके ॥ १ ॥ आ त्मानंपंचमेहंतीषष्ठेगोत्रक्षयोभवेत ॥ सप्तमे- चोभयकुलंज्येष्ठभ्रातरमष्टमे ॥ २ ॥ नवमेश्व- शुरंहंतिसर्वंहंतिदशांशकः ॥

टीका. ज्येष्ठा नक्षत्रावर जन्म झाला असल्यास त्याचे भाग ६ घटिका प्रमाणें १० करावे. त्यांचें फळ असें कीं, प्रथम भाग मातेचे आईस वाई

र, दुसरा भाग मातेचे बापास वाईट. तिसरा मातुलांस, चौथाभाग मा तेस पांचवा भाग मुलांस. साहावा भाग गोत्रजांस. सातवा भाग आई चे बापाचे कुळास. आठवाभाग वडील भावांस. नववा भाग श्वशुरांस. दा हावा भाग सर्वांस वाईट असें जाणावें.

मूळ नक्षत्राचेंफल.

मूलंस्तंभं त्वचाशाखापत्रंपुष्पंफलंशिखा॥ वे
दाश्चसुनयश्चैवदिशश्च वसवस्तथा॥१॥ नंदा
बाणारसारुद्रामूल भेदाः प्रकीर्तिताः॥ मुलेमूल
विनाशायस्तंभेहानिर्धनंक्षयः॥२॥ त्वचि भ्रातृ
विनाशायशाखामातुर्विनाशकृत्॥ पत्रेसपरि
वारः स्यात्पुष्पेषुनृपवल्लभः॥३॥ फलेषुलभ-
तेराज्यंशिखायामल्पजीवितं॥

टीका. मूळ नक्षत्रास मूळ वृक्ष असें नामाभिधान आहे. त्याच्या स्क मारें घटी ६० यांचीं स्थानें अशीं कीं प्रथम चार घ० वृक्षानें मूळ स्थान-जन्म झाला असतां नाश. द्वितीय भाग ७ घटी स्तंभ हानी. धनाचा ना श तिसरा भाग १० घटि साल भावास वाईट. चौथा भाग ८ घटींत व त्याच्या रवांद्या मातेस वाईट. पांचवा भाग ९ घटी वृक्ष पत्रें परिवारांस-वाईट साहावा भाग ५ घटी वृक्षा० पत्रें राजमंत्री सातवा भाग ६ घटी वृक्षफळ राज्याची प्राप्ति. आठवा भाग ११ घटी वृक्ष शें ड्यांत जन्म झा ला असतां अल्पायुषी, असें साठी घटिकांचें मान जाणावें.

जन्मकाळींमूळनक्षत्रकोणातेलो कींआहेतेंपाहावयाचीलग्नें.

वृषादिसिंहेसुघटेनृमूलदिविस्थितंयुग्मतु
लांगनान्येपातालगंमेषधनुः कुलीरनक्रेषुम-

स्त्रींषियांतिसंस्मरंति॥१॥

टीका. वृषभ, वृश्चिक, सिंह कुंभ या चोहोंतून एखादे लग्नीं जन्म जा हाला असतां त्यादिवशीं मूळ नक्षत्र स्वर्गी आहे, याचें फल राज्य प्राप्ति; आणि मिथुन, तूळ, कन्या, मीन यालग्नीं जन्म जाहाला असतां पाताळीं आहे त्या लग्नाचें फल धन प्राप्ति, आणि मेष, धन, कर्क, मकर यालग्नीं जन्म जाहाला तर मृत्यु लोकीं आहे त्याचें सर्व फळ कुटुंबास वाईट अ सें बारा लग्नाचें फल वेगळें जाणावें.

आश्लेषानक्षत्राचानराकारवृक्ष.

मूर्धास्यनेत्रगलकांसयुगंचबाहुत्ररज्जानुगुह्य
पदेमनुजाहिदेहभागाः॥बाणाद्रिनेत्रहुतभुक्श्रु
तिनागरुद्रषण्नंदपंचशिरसः क्रमशोरसनाड्यः
॥१०॥राज्यंपितृक्षयोमातृनाशः कामक्रिया
रतिः॥ पितृभक्तोबलीस्वघ्नस्त्यागीभोगीधनी-
क्रमात्॥ २ ॥

टीका. आश्लेषा नक्षत्राच्या घटिकांची नराकार स्थानें. प्रथम ५ घ टिका मस्तक, त्याचें फळ राज्यप्राप्ति, दुसरा विभाग ७ घटिका मुख हें बापास वाईट, तिसरा भाग २ घटिका नेत्र हामातेस वाईट, चवथा भाग ३ घटिका गळा, त्याचें फळ स्त्री रत, पांचवा भाग ४ घटिका दोन्हीं खां दे, हा पितृभक्त, साहावा भाग ८ घटिका दोन्हीं बाहू, फळ, बळकट, सा तवा भाग ११ घटीहृदय आत्मघाती, आठवा भाग ६ घटिका दोन्हीं मांडे त्यागी, नववा भाग ९ घटिका गुह्य भोगी, दाहावा भाग ५ घटि- का दोन्ही पाय, धनवान्, ज्या भागांत जन्म होईल त्याचें फळ स्थान- परत्वें ध्यावें.

मुळाचेजन्मलग्नास मृत्युकारकग्रह

चंद्राष्टमंचधरणीसुतसप्तमंचराहुर्नवंचशनिज-
न्मगुरुस्तृतीये ॥ अर्कस्तुपंचभृगुषष्ठबुधश्चतुर्थे
जातोनजीवतिनरः प्रवदंतिसंतः ॥ १ ॥

टीका. जन्मलग्नापासून चंद्र अष्टम स्थानीं, भौम ७ स्थानीं, राहू नवम स्थानीं, शनी जन्मलग्नीं, गुरु तृतीय स्थानीं, सूर्य पंचम स्थानीं, शुक्र षष्ठस्थानीं, बुध चतुर्थ स्थानीं, असे ग्रह आलेतर मूल वांचणार नाहीं.

जन्मलग्नींमुलानेबायकोसमृत्युकारक.

षष्ठेच भुवने भौमोराहुः सप्तमसंभवः ॥ अष्टमे-
चयदासौरिस्तस्यभार्यानजीवती ॥ १ ॥

टीका. जन्मलग्ना पासून षष्ठ स्थानीं भौम, राहु, सप्तम स्थानीं शनी, ८ स्थानीं असा योग ग्रहांचा असल्यास त्या मुलाची बायको वांचणा रनाहीं.

चांगलेपराक्रमाचेग्रह.

मूर्तौशुक्रबुधौयस्यकेंद्रेचैवबृहस्पतिः ॥ दशमो
ऽगारकश्चैवसज्ञेयः कुलदीपकः ॥ १ ॥

टीका. जन्मलग्नीं शुक्र, बुध आणि केंद्र, (ह्मणजे प्रथम, चतुर्थ, सप्तम दशम, यांस ह्मणतात) या स्थानीं बृहस्पती दशम स्थानीं भौम, असल्यास तो मूल कुल दीपक असें जाणावें.

पराक्रमीग्रह.

नैवशुक्रोबुधोनैवनास्तिकेंद्रेबृहस्पतिः ॥ दश
मोंगारकोनैवजातकंकिंकरिष्यति ॥ १ ॥

टीका. लग्नीं शुक्र, बुध, अथवा केंद्रीं, बृहस्पति, किंवा दशम स्थानीं अंगारक यांतून कोणी ग्रह नसला तर जन्म होऊन व्यर्थ जाणावें.

जातिभ्रंशकारक.

धनस्थानेयदासौरिः सैंहिकेयोधरात्मजः॥ शुक्रोगुरुःसप्तमेचत्वष्टमेरविचंद्रकौ॥ ब्रह्मपुत्रेपदृष्टापिवेश्यारूत्वसदारतिः॥ प्राप्तेविंशतिमेवर्षेम्लेंच्छोभवतिनान्यथा॥

टीका. धन स्थानीं, शनी, राहु, मंगळ अथवा, सप्तम स्थानीं शुक्र, गुरु अष्टम स्थानीं रवि चंद्र, असे ग्रह असतां ब्राह्मण जन्म असला तथापि वेश्येशीं रत असेल, आणि वीस वर्षांचा जाहाला ह्मणजे म्लेंच्छ होईल.

मातापितरांसनाशक.

षष्ठेचद्वादशेराशौयदापापग्रहोभवेत्॥ तदा मातुर्भयंविद्याच्चतुर्थेदशमेपितुः॥१॥

टीका. षष्ठ स्थानीं, अथवा द्वादश स्थानीं, पापग्रह असला तर मातेस वाईट, किंवा चतुर्थ. दशम स्थानीं असला तर पित्यास वाईट, असें समजावें.

नाशवंतग्रह.

अर्केराहुःकुजःसौरिर्लग्नेतिष्ठतिपंचमे॥ पितरंमातरंहंतिभ्रातांचशिशून्क्रमात्॥१॥

टीका. जन्म लग्नापासून पंचम स्थानीं ग्रह आले. तर त्यांचीं फळें, रवी असल्यास पित्यास वाईट. राहु मातेस, भौम भ्रात्यास; शनि आपल्यास मुलास मृत्यु कारक असें क्रमें करून जाणावें.

लग्नस्थानेयदासौरिःषष्ठेभवतिचंद्रमाः॥ कुजस्तुसप्तमस्थानेपितातस्यनजीवति॥२॥

टीका. जन्म लग्नीं शनी, षष्ठ स्थानीं चंद्र, सप्तम स्थानीं मंगळ, असे असले तर पित्यास मृत्यु कारक जाणावें.

पातालस्थोयदाराहुश्चेंदुः षष्ठाष्टमेपिच ॥ पाप
दृष्टोपिशेषेणासद्यः प्राणहरः शिशोः ॥ ३ ॥

टीका. जन्म लग्नापासून सप्तम स्थानीं राहु, षष्ठ अथवा अष्टम स्थानीं चंद्र आणि शेष ग्रहांची पापदृष्टी असल्यास जन्म होतांच मृत्यु जाणावा.

जन्मलग्नेयदाराहुः षष्ठोभवतिचंद्रमाः ॥ जा
तोमृत्युमवाप्नोतिकुदृष्ट्यालपमृत्युना ॥ ४ ॥

टीका जन्म लग्नीं राहु, षष्ठ स्थानीं चंद्रमा असे असल्यास जन्म होतांच मृत्यु आणि जन्म लग्नावर कुदृष्टी असली तर अपमृत्यु.

जन्मलग्नेयदाभौमश्चाष्टमेचबृहस्पतिः ॥ व
र्षेचद्वादशेमृत्युर्यदिरक्षतिशंकरः ॥ ५ ॥

टीका. जन्मलग्नीं मंगळ, अष्टमस्थानीं बृहस्पति असे असलेतर बारावे वर्षी शंकर रक्षित असला तथापि मृत्यु प्राप्त होतो.

शनिक्षेत्रेयदासूर्योभानुक्षेत्रेयदाशनिः ॥ व
र्षेचद्वादशेमृत्युर्देवोवैरक्षितायदि ॥ ६ ॥

टीका. शनीचे गृहांत सूर्य, अथवा सूर्याचे गृहांत शनी. असें जन्म काळीं असल्यास देव रक्षित असतांही बारावे वर्षी मृत्यु प्राप्त होतो.

षष्ठोष्टम स्तथामूर्तौजन्मकालेयदाबुधः ॥ च
तुर्थवर्षेमृत्युश्चयदिरक्षतिशंकरः ॥ ७ ॥

टीका. षष्ठ, अष्टम, अथवा जन्मलग्नीं बुध असला तर चवथे वर्षी शंकर रक्षित असतांही मृत्यु येतो.

भौमक्षेत्रेयदाजीवः षष्ठाष्टमश्चचंद्रमाः ॥ व
र्षेष्टमेपिमृत्युर्वैईश्वरोरक्षितायदि ॥ ८ ॥

टीका मंगळाचे गृहांत बृहस्पति, आणि षष्ठस्थानीं अथवा अष्टम स्थानीं चंद्रमा असल्यानंतर ईश्वर रक्षित असतां आठवे वर्षी मृत्यु जाणावा.

दशमोपियदाराहुर्जन्मलग्नेयदाभवेत् ॥ वर्षेतुषो डशेज्ञेयोबुधैर्मृत्युर्नरस्यच ॥९॥

टीका. जन्म लग्नापासून दशम स्थानीं अथवा जन्म लग्नीं राहु असला तरीं सोळावे वर्षी मृत्यु असें जाणावें.

ग्रहांच्या दृष्टी.

पादेकदृष्टिर्दशमेतृतीयेद्विपाददृष्टिर्नवपंचमेवा ॥त्रिपाददृष्टिश्चतुरष्टकेचसंपूर्णदृष्टिःसप्तसप्तके च॥शनेस्त्वेकादशेपूर्णादृष्टिर्जीवस्यकोणके ॥बु धैर्ज्ञेयापूर्णदृष्टिर्भौमस्यचतुरष्टके ॥१०॥

टीका, जन्म लग्नापासून दशम स्थानीं आणि तृतीय स्थानीं जे ग्रह अ सतील. त्यांची एक पाद दृष्टी जन्मलग्नावर असत्ये. याक्रमानें नव पंचम स्थानीं असतील त्यांची द्विपाद दृष्टी जाणावी, आणि चतुर्थ स्थानीं, अ ष्टम स्थानीं, जे ग्रह असतील त्यांची त्रिपाद दृष्टी, सप्तम स्थानीं अस तील त्यांची पूर्ण समदृष्टी जाणावी. जन्मलग्ना पासून शनैश्चर एकाद- शस्थानीं अथवा तृतीय स्थानीं असतां पूर्ण दृष्टी. पंचम अथवा नवम गुरु असल्यानंतर आणि चतुर्थ अष्टम स्थानीं भौम असला तर लग्नाव र संपूर्ण दृष्टी असत्ये.

ग्रहांचें उच्चनीचत्व.

रविर्मेषेतुलेनीचोवृषेचंद्रस्तुवृश्चिके ॥भौमश्च नक्रेकर्केचस्त्रियांसौम्योझषेतथा ॥गुरुः कर्के- चनक्रेचमीनकन्येसितस्यच ॥मंदस्तुलायांमे षेचकन्याराहुग्रहस्यच ॥राहुर्युग्मेतुचापेचत

मोवल्केतुजं फलम् ॥ भप्रोक्तं ग्रहाणामुच्चत्वं नीच त्वं च क्रमाद्बुधैः ॥

टीका. रवि मेषींचा असल्यास उच्चत्व, तूळींचा असल्यास नीचत्व, चंद्र वृषभीं असल्यास उच्चत्व, वृश्चिकीं असल्यास नीचत्व, भौममकरीं असलानर उच्चत्व, कर्कींचा असलानर नीचत्व, बुध कन्या राशीस असलानर उच्चत्व, मकरींचा नीचत्व, गुरु कर्कींचा उच्चत्व, आणि मकरींचा नीचत्व शुक्र मीनींचा उच्चत्व, आणि कन्येचा नीचत्व, शनी तूळींचा उच्चत्व आणि मेषींचा नीचत्व, राहुचें कन्या गृह, आणि मिथुनींचा उच्चत्व, आणि धनींचा नीचत्व आणि केतूचें शनैश्चराप्रमाणें जाणावें.

जन्मलग्नाचीं फळें

मेषेदैन्यमुपैतिगर्वितवृषेनानामतिर्मन्मथे शूरः कर्कटकेमृतीन्स्ववनपेकन्यात्वमायान्विता ॥ सत्यं वैवतुलेमलोमकिनतापापान्वितंवैधनु मूर्खोथमकरेथटेचतुरता मीनेल्पधीरामतिः ॥

टीका. मेष लग्नीं जन्म जाहाला असतां दीनपणा, वृषभीं गर्विष्ठ, मिथुनीं नाना प्रकारची बुद्धी, कर्कीं मोठा शूर, सिंह लग्नीं स्थीर बुद्धी, कन्या अत्यंत मायावी, तूळीं सत्यवादी, वृश्चिक लग्नीं मळीनता, धन लग्नीं पाप बुद्धी, मकरीं मूर्ख पणा, कुंभीं चतुरता, मीनीं अल्पधीरता, अशीं जन्मलग्नाचीं फळें जाणावीं.

ग्रहराशी भोगितात त्यांची संख्या आणि फळदेण्याची संख्या.

सूर्य. एक मास राशी भोगतो, त्यांत प्रथम ५ दिवस फळ देतो.
चंद्र. सवादोन दिवस १ राशि भो० त्यांत अंतीच्या ३ घटिका फळ देतो.
मंगळ. दिडमास १ रा० भो० त्यांतील प्रथम ८ दिवस फळ देतो.
बुध. एक मास १ रा० भो० त्यानें सर्व दिवस फळ जाणावें.

गुरु. तेरामास १रा० भो० त्याचें फळ मध्यभागीं २मास जाणावें.
शुक्र. एक मास १रा० भो० त्यांतील मध्यभागीं ७दिवस फळ जाणावें.
शनि. तीस मास १रा० भो० त्यांत अंतींचें ६महिने फळ देतो.
राहु. व केतु. } अठरा महिनें एकराशी भोगितो त्याचे अंतीचें ३मासफ०देतो.

पुरुषजातक.

जन्मलग्नीं लग्नादि द्वादशस्थानीं जेग्रह येतील त्यां०प्र०फ०जा०को.

संख्या	स्थानें.	रवि.	चंद्र.	मंगळ.	बुध.	गुरु.	शुक्र.	शनिराहु.के.
१	तनु	अंगपीडा.	कांति आणि सुख.	रक्तकोप.	कांति आणि सुख.	कांति आणि सुख.	कांती आणि-सुख.	अनिदुःखदायक.
२	धन	अनिदुःखव धनाचा नाश.	संपत्ती असं त प्राप्ती.	दुःखप्राप्तथ नाचानाश.	नानाप्रकारची स० प्राप्त	नानाप्रकार-चीसंततीप्रा०	नानाप्रकारची संपत्ती प्राप्त.	अनिदुःखप्राप्त धनाचा ना श०
३	सहज	निरोगी असे ल.	कीर्ती मिळ-वील.	कोपयुक्त अ सेल.	समृद्धी.	सुबुद्धीवान्	नानावेष धार ण करील.	स्त्रियांस प्रिय होई ल.
४	सुहृत	शरिरास पी डाबहुतहोई.	सुख भोगी ल.	शरिरास पीडा बहुत होईल.	सुख भोगील	सुख भोगी-ल.	सुख भोगील	शरिरास पीडा बहूत होईल.
५	सुत	थोडा रागीट-होईल.	बहुत पुत्रहो तील.	संतती होणा र नाही.	अल्पपुत्रसंत तीहोईल.	बहुतपुत्रप्रा प्त.	बहुतपुत्रहो तील	संततीच होणारना हीं.
६	रिपु	शत्रूचा नाश करील.	मरणपावेल.	शत्रूचानाश क रील.	बुद्धीहीन बहु रोगी असेल	शरीर शिक-स्त असेल	बुद्धिहीनवरो-गबहुतअसे०	शत्रूनेगृहीं पूजहो ईल.
७	जाया	बायकोदुष्टक-र्मीसंतती अ०	स्त्रीरूपवानूव गुण.व०.ए०	स्त्रीदुष्टकर्मींव संतती अल्प	स्त्रीरूपवानूआणिमनहरणकरणारीवबुद्ध पुत्रहोतील असी चांगलेस्वभावाची प्रा०हो०			स्त्रीदुष्टकर्मी आणि संतती थोडी उत्पन्न.
८	मृत्यु	सर्वग्रहांचेंफल एकत्र आहे दुष्टबुद्धी व शस्त्रपातीं करून शरिरास पीडा होईल, सौख्यरहित असेल-आणिरोगी असेल जो ग्रह ज्यास्थानीं असेल त्याणी ध्यावें.						
९	धर्म	अधर्मीदुष्ट मती दुष्टरी०	धार्मीकहोई ल.	अधर्मी दुष्टम-ती दुष्टशील	धर्म निरंतरक रील.	धर्मनिरंतर करील.		अधर्मी बुद्धीहीन दुष्ट-बुद्धीहोईल.
१०	कर्म	अत्यंत दुष्टक र्मी वकुपुत्रवा०	अत्यंत कीर्ती वान होईल.	दुष्ट कर्मी व कु पुत्री होईल.	कर्ती चांगली.	शुभकर्मकरी ल.	संपत्तीवान्	फार दुष्टकर्मी व कुपु त्रहोतील.
११	आय	राजासीसमा गमकरील.	धनपुष्कळमि ळवील.	पृथ्वीचेराज्यआणि सेनलाभहो०	विवेकयुक्तअ णिसुंदर अ०	धनआणिअ श्वप्राप्ती	गुणवान् असे ल.	चांगली कीर्ती मिळवी ल.
१२	व्यय	दुष्टशील	काणाहोईल.	पाप कर्म आ चरेल.	गत धनी अ सेल	कृशांग असे ल.	व्याधिस्त.	नीब्रला असेल.

56 pr
(५६)

स्त्रीजातकाचें कोष्टक.

सं.	नावें	रवि.	चंद्र.	मंगळ.	बुध.	गुरु.	शुक्र	शनि	राहु केतु
१	तनु.	विधवा.	आयुष्याचा नाश.	विधवा.	पतिव्रता.	पतिव्रता.	पतिव्रता.	दरिद्री.	पुत्रमस्तील.
२	धन.	दरिद्रदुःख	बहुपुत्रवान्	दरिद्रदुःख	सौभाग्य-आणिसंप.	सौभाग्य आ. सं.	सौभाग्य आ. सं.	दरिद्रदुःख	दारिद्र्यादुःख
३	सहज	पुत्रवान्धनाढ्य	पुत्रवान्धनाढ्य	पुत्रवान्धनाढ्य	पुत्रवान् धनाढ्य	पुत्रवान्-धनाढ्य	पुत्रवान् धनाढ्य	लक्ष्मीवान्	लक्ष्मीवान्
४	सुहृद्	दरिद्रता	दौर्भाग्य	अल्पसंतती	अतिसौख्य	अतिसौख्य	अतिसौख्य	दुग्धअन्न	पुत्रनाश.
५	सुत	मुलांचा-नाश.	कन्यापुष्कळ.	मुलांचा नाश	बहु फल प्राप्ती.	बहुफल प्राप्ती.	बहुफल प्राप्ती	रोगी	मरणपावेल
६	रिपू.	धनवान्.	विधवा.	धनवान्	कलहरूपअप्रिया	धनवान्	दारिद्रीवेश्या.	धनवान्	धनवान्.
७	जाया	रोगी	प्रवासी	विधवा	क्षय	भयबंधन	मृत्यु	वैधव्यमरण.	वित्तनाश.
८	मृत्यु	विधवा	वियोगमरणांत	धनवान्	स्वजनवियोग	स्वजनवियोग	मरणांतवियोग	अल्पपुत्रसंतती.	मरणांतवियोग
९	धर्म	धर्मपुण्यकर्तील	संततीवान्	धर्मकृत्यकारक	उत्तमभोगी.	धर्मवृद्धी	धर्मवृद्धी	वांझ.	वांझ.
१०	कर्म	पापकारिणी.	दरिद्रीजारिणी.	मृत्यु.	धनवतीवरासभोगी	धनवतीवरासभोगी	धनवतीवरासभोगी	पापकर्मी	वैधव्य.
११	आय	अल्पपुत्रप्राप्ती.	लक्ष्मीवान्.	पुत्रअसंत	सुखी	आयुष्यवान्.	पुत्रवान	धनवान्	सौभाग्यवती
१२	व्यय	खर्चिक	दिनांध	वांझजारिण	सुपुत्र	सुशील	पतिव्रता	खर्चिक	जारिणीकर्मी

ह्यापुस्तकास आश्रयदेणारांचींनावें.

ठिकाण	नावें.	प्रतिचीसं.	ठि.	नावें.	प्र.
पुणें.	रावसाहेब मोरोरघुनाथटमढे.	१०	नगर	रा. खंडेराव बाळाजीफडके.	१०
,,	रा. हरिविठ्ठल मराठे.	१४	ग्वालेर	,, रामचंद्र तात्याजीफडके.	१०
,,	,, बाबजीश्रीधर गोंधळेकर	२५	बडोदें	,, रामभाऊ मराठे	१०
,,	,, कृष्णाजी नारायण रानडे.	१०	जोगाईचेअंबे	रा. कृष्णा त्रिंबकराव.	१०
,,	,, शिवराम दिनकर धारपुरे.	१०	पुणें	,, गणेशहरी साठे	१०

,, ,, ह्याहाचे अंत प्रतीघेणारांचीसंख्या ११३ आणिप्रतीचीसंख्या २३७